

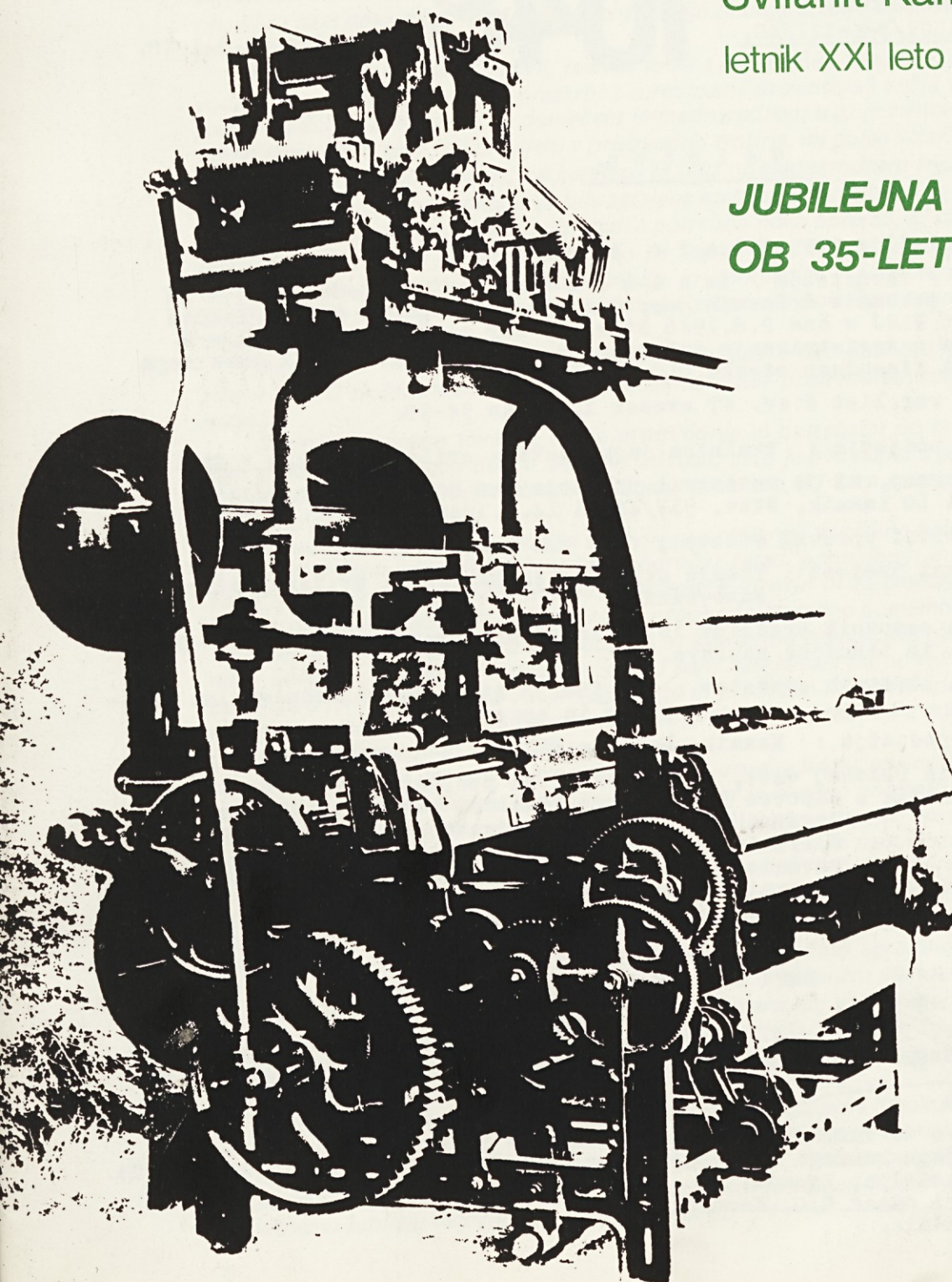

KAMNIŠKI TEKSTILEC

glasilo delovne
organizacije
Svilanit Kamnik

letnik XXI leto 1983, št. **7-8**

**JUBILEJNA IZDAJA
OB 35-LETNICI**

rajski LO Kamnik
Odsek za finance.
Štev.: 1529/3-k-III/48.

1048

Kamnik, dne 21.5.1948.

O d l o č b a.

Na predlog tov. F l e r e Antona
upravnika / ravnatelja / iz k a z n i k a , se v smislu čl.14 - 18
splošnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih z dne 24.7.1946
/ Ur. list FLRJ z dne 2.8.1946 šte.62/ ter po določitvah čl.1 - 6
pravilnika o registriranju državnih gospodarskih podjetjih lokalnega
pomena pri finančnem odseku OLO Kamnik,

pod reg.list šte. 47 zvezek I. stran 94-95.

- 1./ Firma podjetja : Tkalnica jaquardskega svilenaga blaga " Svilanit "
- 2./ Ime organa, ki je ustanovil podjetje ter šte. in dan odločbe :
Mestni LO Kamnik, šte. 917/48 od 14.2.1948.
- 3./ Operativni upravni voditelj : IO MLO Kamnik
- 4./ Poslovni predmet : Tkanje svilenag jaquardskega svilenag blaga za
samoveznice.
- 5./ Višina osnovnih sredstev in način njih ustvaritev: 540.686.- Din,
stroji in tehnične naprave.
- 6./ Višina obratnih sredstev : 280.487.33 Din pomožna izdelavalna sred-
stva in surovine.
- 7./ Sedež podjetja : Kamnik, Mekinje št.90.
- 8./ Imena in položaj oseb, pooblaščenih za podpisovanje firme in meje
pooblastila : Lipovec Franjo, kot tehnični vodja tiskalnice in v.d.
upravnika tkalnice do zneska 100.000.- Din
Flere Anton, predsednik MLO Kamnik, kot
ravnatelj mestnih podjetij do zneska... 500.000.- "
Sekirnik Franc, član MLO Kamnik, kot po-
verjenik za gospodarstva do zneska 500.000.- "

Smrt fašizma Svobodo ljudstvu :

Rajniški OKR. LO :
Juran Stanek

Predsednik OKR. LO :
Stružel Karel

Obveste se :

Ministrstvo za finance IRS, Ljubljana,
Tkalnica jaquardskega svilenaga blaga, "Svilanit" , Kamnik, Mekinje 90.
Planska komisija, Kamnik,
Gospodarski odsek OLO, Kamnik.
IO MLO, Kamnik.

Letos praznujemo 35-letnico obstoja delovne organizacije Svilanit, katero je ustanovil Mestni ljudski odbor Kamnik z nacionalizacijo že obstoječe tkalnice svile, h kateri sta se kasneje priključila obrata Oteks iz Šmarce in Jugopamuk iz Kamnika.

Razvojna pot Svilanita je bila zelo pestra in strma, saj je v obdobju svojega obstoja morala izkristalizirati svoj proizvodni program, ki je bil podlaga in vodilo za nadaljnji razvoj in širitev podjetja. Hiter tehnološki razvoj je narekoval tudi hitro širitev proizvodnih prostorov in ker za to ni bilo prostora pri obstoječih obratih, se je vsa nadaljnja širitev vršila na novi lokaciji, kjer je danes Svilanit. Kako dinamična je bila rast Svilanita se vidi že po tem, da je minilo komaj slabih 30 let v katerih je bilo zgrajeno vse, kar stoji v današnjem Svilanitu. Ob praznovanju 25-letnice smo bili ponosni, da smo bili združeni za eno ograjo v novih ali preurejenih prostorih, ki so nam omogočali modernejšo tehnologijo in organizacijo dela, ter pridobivanje in vzgajanje novih strokovnih kadrov.

Razvoj Svilanita se ni ustavil, temveč je šel s še hitrejšim tempom naprej. Povečana proizvodnja in zaostreni pogoji pri preskrbi s surovinami so zahtevali večje vključevanje v mednarodno tržišče. Konkurenca na domačem in mednarodnem trgu je zahtevala od nas razvoj nove tehnologije, zato smo bili prisiljeni v proizvodnji frotirja, da poleg klasičnega frotirja uvedemo tudi proizvodnjo valk frotirja, za katerega je bilo na mednarodnem trgu čedalje večje povpraševanje. Za razvoj te tehnologije je bila zgrajena nova oplemenitilnica za oplemenitenje metražnega frotirja. Postopoma smo jo opremili s potrebno novo opremo, ki nam danes omogoča, da proizvajamo frotir, ki ga lahko plasiramo na zapadno tržišče. Vzporedno z opremo v oplemenitilnici pa se je dopolnjevala tudi tkalnica in konfekcija. Na žalost pa predvsem v tkalnici zaradi devizne problematike ne moremo slediti z opremo potrebam tehnologije, katera je predvsem namenjena izvozu.

Pomembna investicija, katera je bila realizirana v tem obdobju, je izgradnja novih prostorov TOZD Svila, kateri omogočajo nadaljno širitev proizvodnje, boljše pogoje dela in organizacije.

S hitrim razvojem tovarne, rastjo proizvodnje in potrebami po strokovnem kadru so nastali izredno slabi pogoji dela v skupnih službah, zato je bila nujna izgradnja upravnih prostorov, vzporedno z izgradnjo obrata družbene prehrane, ki nam je omogočil boljše pogoje za družbeno prehrano.

Z nedavno izgradnjo skladišča surovin in prostorov za civilno zaščito in požarno varnost smo rešili dolgoletne probleme na tem področju zaradi premajhnih in neustreznih prostorov. Tako smo ustvarili normalne pogoje za skladišče surovin in za gasilce, katerih delovanje je z ozirom na veliko nevarnost požarov v naši proizvodnji izredno pomembno.

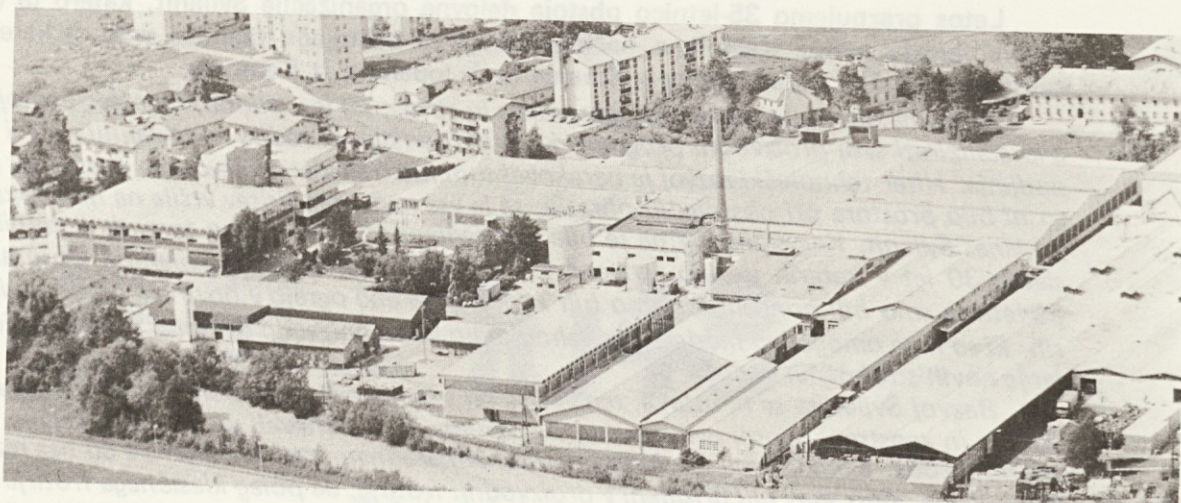
Energetska kriza in skrb za zadostno in kvalitetno tehnološko paro za potrebe proizvodnje v Svilanitu in Živilski industriji Eta, so nam narekovala nujno rekonstrukcijo kotlovnice, zamenjavo parnega kotla za večje kapacitete in predvsem možnost uporabe industrijskega plina poleg mazuta. Ta investicija nam daje večjo sigurnost preskrbe z energijo in rešitev energetskih potreb za nadaljnjih 15–20 let.

Vse navedene investicije so pripomogle k uspešnejšemu poslovanju, boljši prodaji naših proizvodov nadomačem kot tudi tujem trgu in kar je izredno pomembno, da smo stalno povečevali proizvodnjo posebno pa še produktivnost dela z sodobnejšo opremo, boljšo organizacijo dela in večjim prizadevanjem zaposlenih. Pri vsem tem pa so nam vložene investicije omogočile tudi boljše pogoje za delo, boljše počutje zaposlenih in večjo socialno varnost.

V bližnji preteklosti pa nismo mislili samo na razvoj proizvodnih obratov in tehnološke opreme, temveč smo se odločno lotili tudi izboljšanja družbenega standarda članov našega kolektiva saj smatramo, da je bilo v sorazmerno kratkem času ogromno narejenega in da je čas, da se tudi naš delavec izenači s ostalim, tako po družbenem standardu kot tudi z osebnimi dohodki. Danes to lahko potrdimo, da nam je uspelo, saj smo primerno uredili družbeno prehrano, počitniške kapacitete, zobno ambulanto, otroško varstvo, stanovanjsko problematiko in še nekatere stvari. Povečana rentabilnost in ekonomičnost poslovanja sta nam omogočila, da smo se tudi z osebnimi dohodki dvignili na primeren nivo.

Ob praznovanju 35-letnega jubileja obstoja naše delovne organizacije se lahko s ponosom ozremo na prehojeno pot, kar naj bo v posebno čas in ponos vsem zaposlenim posebno pa še tistim, ki odhajajo ali pa so že odšli v zasluženi pokoj. Vsem zaposlenim, posebno pa še tistim, ki praznujejo 35 let dela v Svilanitu, se zahvaljujem za vložen trud in pridno delo in čestitam k 35-letnemu jubileju delovne organizacije Svilanit.

Direktor delovne organizacije:
Jenko Matija

1948

Ljudski odbor mestne občine Kamnik je 14. 2. 1948 iz nekdanje žakardske tkalnice Franja Lipovca ustanovil Tkalnico jaquardskega blaga „SVILANIT“. Sedež podjetja: KAMNIK, Mekinje št. 90.

1950

6. septembra 1950 so bile izvedene prve volitve za delavski svet.

RESOLUCIJA PRVE SEJE DELAVSKEGA SVETA: Na zgodovinski in slavnostni dan, ko prevzemamo plod svojega dela — naše podjetje — v svoje roke, obljublamo voditi in upravljati podjetje tako, da bomo izpolnjevali in presegali obveznosti do petletnega plana, izboljšali kvaliteto naših izdelkov, znižali polno lastno ceno, tekmovali med seboj ter tako dokazali, da smo vredni zaupanja naše partije in tovariša Tita ter sposobni voditi sami naše podjetje v socialistično samostojnost. Neustrašno se bomo borili proti vsem težavam in s tem dokazali, kaj zmore svoboden delavec in da je ni sile, ki nas bi ovirala pri našem delu. Sledili bomo liniji in borbi naše partije ter verovali, da nas ta pot vodi v srečnejšo bodočnost.

1952

K podjetju SVILANIT se priključita obrata OTEKS iz Šmarce in JUGOPAMUK iz Kamnika.

1954

Na Perovem, kjer stoji današnja tovarna, se prično priprave za izgradnjo novega obrata.

Začetek gradbenih del za barvarno na Perovem

Delavci iz uprave v Mekinjah

1955

V novem obratu na Perovem se organizira filmska tiskarna in proizvodnja flokanega blaga. Istočasno se v tkalnici montirajo prve statve za proizvodnjo metražnega blaga. Leto popreje kupljene statve v Litijski predilnici so se doma preuredile in se je tako izbor blaga razširil na proizvodnjo vafel tkanine, voileja in shangenta.

1956

25. avgusta se zaradi gospodarskih težav uvede prisilna uprava in razpuste organi upravljanja.

1957

14. oktobra 1957 se prisilna uprava ukine in izvolijo novi organi upravljanja.

Skrb za urejeno okolico pred prvim obratom na Perovem — barvarno

1958

Delavski svet je v cilju poglobljanja vsebine samoupravljanja na eni izmed svojih sej, 4. februarja 1958 imenoval posamezne komisije, kot so bile: disciplinska komisija, komisija za varstvo žena, mladine, invalidov in bolnikov, komisija za sklenitev in odpoved delovnega razmerja in druge.

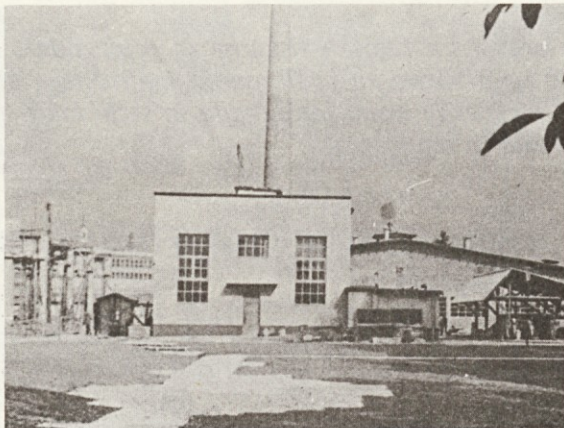
CITAT IZ ZAPISNIKA SEJE DS: Komisija za sklenitev in odpoved delovnega razmerja: Tov. sekretar pove, da ni nujno, da se ta komisija ustanovi v podjetju. To lahko odreja ena oseba ali pa komisija. Ker se je delavski svet odločil za komisijo je bil za predsednika te izvoljen tov. Jenko Matija...

1959

Na Perovo se preselijo skladišča, konfekcija in celotna uprava.

1960

Na Perovem se zgradi kotlarna. V Novigradu se opremijo tri vikend hišice za rekreacijo delavcev. Organizira se prvi seminar za novoizvoljene člane delavskega sveta in upravnega odbora.

Nova kotlovnica, gradi se nova tkalnica

Športni utrinek s prvega tovarniškega praznika

1961

V tkalnici na Perovem je montiranih 18 ATR statev. V kurilnici se montira prvi parni kotel. Podjetje prvič izvozi svoje izdelke. Sprejeta je tudi odločitev o uvedbi nočnega dela
CITAT IZ ZAPISNIKA SEJE DS: *V obratu Šmarca se uvede nočna izmena, ki naj bi delala po 7 ur, dodatek za nočno izmeno naj bi znašal 20 %, delavci pa naj bi dobili tudi pravo kavo.... Odločitev so narekovala potrebe na trgu in izvoz, tako pa se je reševala tudi problematika brezposelnosti.*

Na pobudo sindikata je bila ustanovljena kadrovska socialna služba, njena glavna skrb naj bi bila predvsem skrb delavcu – ustvarjalcu in upravljalcu.

1962

Sprejeta je odločitev o specializaciji podjetja. Ta obsega le proizvodnjo frotirja in izdelkov iz frotirja ter proizvodnjo kravatnega blaga in kravat. Prejšnje leto nabavljene statve ATR se odprodajo. Prične se gradnja objekta za tkalnico frotirja na Perovem.

Svilanit raste

20. oktober 1963 na dan tovarniškega praznika, velika zmaga delavcev Svilanita: otvoritev novih prostorov tkalnice, šivalnice in skladišče.

20. oktobra doseže podjetje prvo milijardo brutto prometa in zato se ta dan proglasi za praznik tovarne. Ustanovi se Prostovoljna gasilska četa. Organizira se družbena prehrana. Začne izhajati KAMNIŠKI TEKSTILEC. Odpre se trgovina na drobno.

Izvolijo se sveti ekonomskih enot – važen korak v procesu decentralizacije delavskega samoupravljanja v tovarni. Ekonomske enote so s tem dobile možnosti, da odločajo o vseh vprašanjih proizvodnje, nagrajevanja in medsebojnih odnosov v okviru svoje enote.

1963

Obrat iz Šmarce se seli na Perovo v novo tkalnico. Nabavijo se novi polavtomatski tkalski stroji za proizvodnjo frotirja. Tudi šivalnica se preseli v nove prostore, s temi se ponasajo tudi skladišče gotovih izdelkov, prodajna in razvojna služba. Sprejet je tudi STA-TUT delovne organizacije in predstavlja prvo sistematično ureditev notranje zakonodaje v tovarni.

1964

Svilanit sklene poslovno sodelovanje s Frotirko Delčevo, delavci Frotirke se priučujejo v Svilanitu. V tkalnici svile se opušča ostala proizvodnja s prehodom na izključno izdelavo kravatnega blaga. Tkalnica frotirja dobi 5 avtomatskih frotir statev. Nabavi se strižni stroj za proizvodnjo velur frotirja.

Delavski svet tudi prvič razpravlja o postopnem prehodu na 42-urni delovni teden.

1965

Gradi se skladišče preje med upravo in barvarno.

1966

Obrat tkalnice svile se preseli iz Mekinj na Perovo. Sklene se poslovno sodelovanje s hotelskim podjetjem PLAVA LAGUNA POREČ. Tkalnica svile dobi 5 svilarskih statev, tkalnica frotirja pa 3 frotir statve. V Delčevu se najame 14 tkalskih strojev. Odproda se tiskarna. Na Veliki planini kupi Svilanit planinsko počitniško kočo.

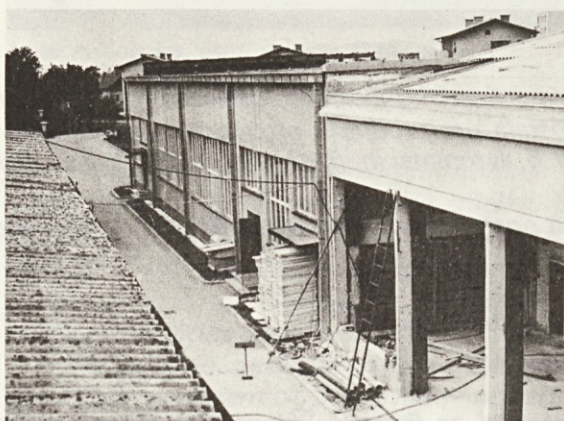
Obrat tkalnice svile se preseli iz Mekinj na Perovo

1967

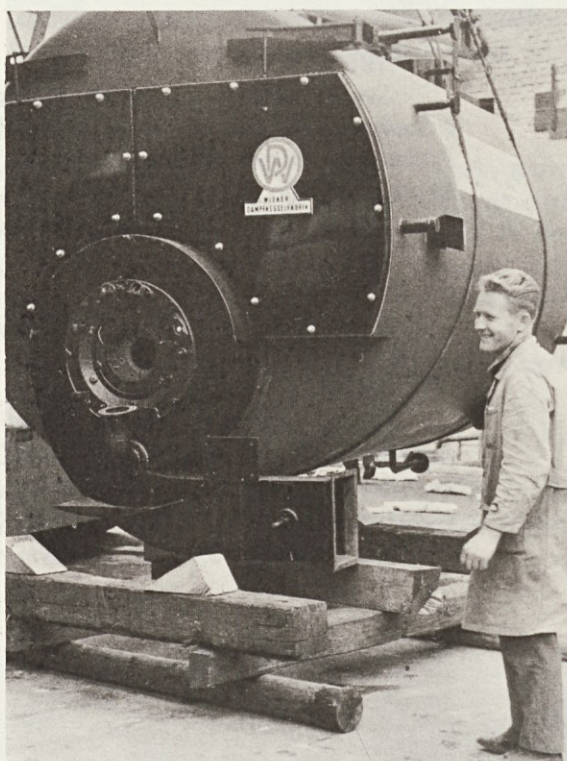
Naročenih je 36 avtomatskih statev za frotir z unifili.

1968

V tkalnici frotirja se montirajo v prejšnjem letu naročene avtomatske statve. Iz tkalnice svile se odstranijo vse stare statve. Frotirki Delčevo se vrnejo najete statve, istočasno se prekine poslovno sodelovanje s Frotirko. Montira se nov barvni aparat. V kotlarni se montira avtomatski parni kotel na mazutno kurjenje. Vzpostavi se sodelovanje s firmo Bottinelli iz Coma za nabavo kravatnega blaga. Naroči se 22 statev u unifili. Prične se z gradnjo nove hale za pripravljalnico tkalnice frotirja in šivalnico ter se pristopi k rekonstrukciji starega dela barvarne.

Gradi se hala nove pripravljalnice

Ivan z nasmehom pozdravlja nov parni kotel, kajti to je pomenilo slovo od premoga in lopat

1969

Gradnja pripravljalnice in šivalnice je gotova. Nadaljuje se z rekonstrukcijo barvarne. Ob tovarniškem prazniku naši gasilci prevzemajo gasilsko črpalko.

1970

Ustanovljena je konfekcija frotirja za proizvodnjo kopalnih plaščev. Nadaljuje se z rekonstrukcijo barvarne.

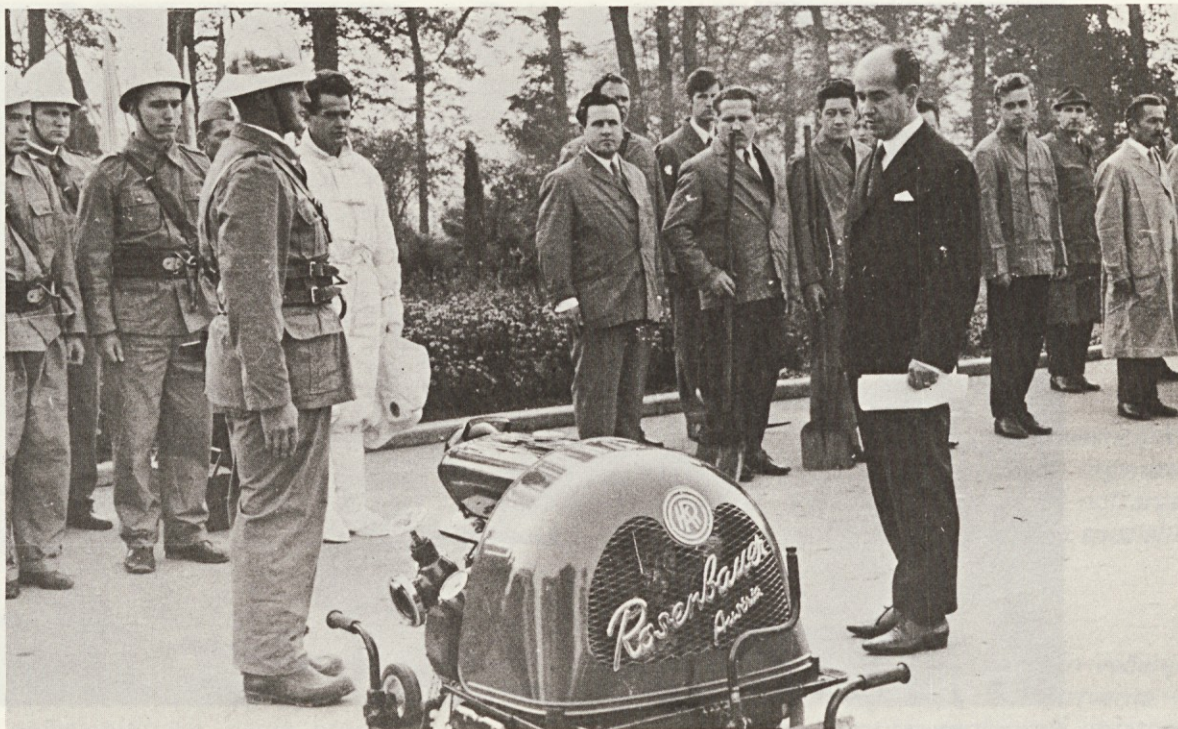
Tovarna dobi nov statut podjetja.

1971

Za tkalnico svile se nabavijo brezčolnične statve. Dokonča se rekonstrukcija in modernizacija kotlarne ter nabavi dodatni parni kotel. Za potrebe skladišč se nabavi šotor „koridor“. Nabavi se pletilni stroj za proizvodnjo rašel-frotirja. Ustanovljen je računski center.

1972

V tkalnici svile se montirajo brezčolnične statve. Nadaljuje se z rekonstrukcijo barvarne. Pričenja se gradnja novega skladišča konfekcije svile in konfekcije frotirja. Ob 10-let-

Prevzem gasilske črpalke ob tovarniškem prazniku leta 1969

nici dobi Kamniški tekstilec novo obliko. Še korak k izboljšanju družbenega standarda — počitniški dom na Rabu. Leto se zaključuje z otvoritvijo nove trgovine na drobno.

1973

Pričenja se z gradnjo nove šivalnice, skladišča gotovih izdelkov in prostorov za komercialo. Prestavi se parkirni prostor. Za tkalnico frotirja se nabavijo brezčolnične statve znamke Günne, Šivalnica se obagati za pakirni stroj za pakiranje brisač. Konfekcija dobi nove šivalne stroje. To leto je začetek samoupravnega organiziranja delovne organizacije ter ustanovitve TOZD.

1974

11. marca 1974 je podpisan sporazum o združitvi TOZD FROTIR in TOZD SVILA v delovno organizacijo SVILANIT. Šivalnica se preseli v nove prostore. TOZD SVILA uredi prebivalnico kart. Zgradi se vodni rezervoar za tehnološko vodo za potrebe barvarne in kotlarne. Nove prostore dobijo tudi konfekcija frotirja, skladišče gotovih izdelkov in skladišče

Gradnja skladišča konfekcije svile in frotirja

in šivalnice frotirja

Prevzem novega transformatorja

surovin. Prične se z gradnjo trafo postaje. Za pripravljalnico se nabavi angleško snovalo. Previjalni stroji se preselijo na eno mesto in nabavi se dodatni križno previjalni stroj. V vseh oddelkih se opravijo razne manjše tehnološke izboljšave.

Naši najprizadevnejši delavci so nagrajeni z odlikovanji predsednika Tita, pristrčno je tudi slovo od dolgoletnega direktorja Marcijan Staneta.

Ob podpisu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi TOZD Svila

1975

Dokončana je izgradnja in montaža nove trafo-postaje. V prizidku kotlarne se montira DIESEL – električni agregat za premostitve ob izpadih električne energije. Zgradi se skladišče vnetljivih tekočin. V pripravljalnici se montira škrobilni stroj s 5 sušilnimi bobni. V tkalnici frotirja se montirajo brezčolnične statve znamke SAURER z žakardi VERDOL, 18 po številu. Šivalnica frotirja dobi stroj za rezanje brisač po dolžini. Nabavi se nov strižni stroj za proizvodnjo velur-frotirja. Konfekcija frotirja se obogati s parno prešo s priborom za likanje plaščev in več specialnimi šivalnimi stroji. V barvarni se montira dodatna nova sušilnica MOHR. Nabavi se rezervoar za lužino. Preuredi se prizidek pri barvarni, v katerem je barvarna metražnega blaga. Tkalnica svile dobi elektronski prebijalni stroj za prebijanje žakardskih kart.

1976

To leto je potekalo v znamenju utrjevanja samoupravne organiziranosti. Investicijska dejavnost je v primerjavi s preteklimi leti zelo zastala, izvršenih pa je bilo mnogo organizacijskih ukrepov za racionalnejšo proizvodnjo. Predvsem se je posvečala pozornost notranjemu transportu, za šivalnico in konfekcijo frotirja in svilo pa so bili nabavljeni razni specialni šivalni stroji.

1977

Tudi to leto je potekalo predvsem v znamenju organizacijskega utrjevanja in večanja produktivnosti z iskanjem novih rezerv. Pričenjajo se priprave za gradnjo nove barvarne – oplemenitilnice, novih prostorov za TOZD SVILA ter novo upravno psolopje z obratom družbene prehrane.

ZAČETKI TEKSTILNE INDUSTRIJE V KAMNIKU

Ko je v letu 1936 pojenjavala velika gospodarska kriza, je začelo tudi v takratni kamniški občini gospodarsko življenje dobivati nove spodbude. Poleg že obstoječe industrije so počasi vznikale nove gospodarske panoge in med njimi se je pojavljala tudi tekstilna. Ustanavljati so se začeli sicer majhni obrtniški obrati, toda prav te delavnice so bile zametki sedanjega SVILANITA.

Pod Mekinjami je postavil Franjo Lipovec prve svilarske statve, na katerih je tkal žakardsko blago za kravate in naglavne rute ter drugo svileni tkanino za različne namene. V Šmarci je podjetnik Alojz Vavpetič organiziral bombažno tkalnico, ki je poleg običajnih bombažnih tkanin izdelovala tudi frotir brisače. V istem času sta se naselila v Kamniku dva Čeha, Jiri Nemec in Josef Čech, ki sta zgradila na Zapricah tkalnico za frotir. Te, sicer majhne tkalnice, so oživele in se otepale s takratno konkurenco ter tako preživele predvojno in medvojno obdobje in se po osvoboditvi vključile v splošno obnavljanje našega gospodarstva. Vsi trije obrati so zaposlovali nekaj desetih delavcev, ki so izkusili vse težave kapitalističnega izkoriščanja; kajti privatni lastnik v borbi za svoj obstanek in dobiček ni imel predsodkov, da ne bi iz svojega kapitala iztisnil največ, kar je mogel.

Leta 1948 je te obrate zadela nacionalizacija. Dotedanji lastniki so bili izločeni iz podjetij, postavljeni so bili delegati in tako so podjetja postala socialistična.

DAN USTANOVITVE 14. FEBRUAR 1948

Dne 14. 2. 1948 je iz nekdanje žakardske tkalnice Franja Lipovca ustanovil Ljudski odbor mestne občine Kamni industrijsko podjetje „SVILANIT“ v KAMNIKU. Podjetje je ob ustanovitvi imelo 15 statev in je zaposlovalo 50 delavcev.

Prvi direktor tega podjetja je postal Franjo Lipovec, ki ga je kmalu zamenjal na tem položaju Anton Flere, Lipovec pa je postal tehnični vodja podjetja.

Čez dobri dve leti, t.j. maja 1952, se je po sklepu Okrajnega ljudskega odbora Kamnik SVILANITU priključil obrat OTEKS v Šmarci, bivše Vavpetičevo podjetje. Prav tako je prešel v sklop SVILANITA tudi JUGOPAMUK z Zapric, bivša last Jirija Nemca in Jozefa Čecha.

S tem je bila končno podana zasnova sedanjega podjetja in proizvodnega programa. Obrat v Mekinjah je tkal svilene žakardske tkanine, obrat v Šmarci bombažne tkanine, v zapriškem obratu pa je bila organizirana konfekcija, ki je te tkanine finalizirala.

99 delavcev je v tem obdobju proizvedlo letno 34.000 m² svilene in 61.000 m² bombažne tkanine, iz katere so izdelovali kravate, naglavne rute, šale, brisače, kopalne rjuhe, kopalne vrečke, kopalne plašče, namizne prte in prtičke.

TEŽNJA PO RAZVOJU

Razumljivo je, da podedovani strojni park ni bil na višini. Že bivši lastniki so nabavljali stare, iztrošene stroje, saj se je tkal frotir na ročnih statvah, ki bi jih že takrat z veseljem sprejel vsak tehnični muzej. Časi pa tudi niso bili taki, da bi dovoljevali večje investicije in nabava novih strojev je bila takorekoč nemogoča.

Kljub temu je kolektiv želel razširiti svojo dejavnost, in vsaj v danih pogojih modernizirati proizvodnjo. Leta 1954 je v litijski predilnici kupil stare statve, 40 po številu, in del teh so doma predelali v tkalske stroje za tkanje frotirja.

Istočasno je bilo treba misliti na boljšo delovno pripravo, saj podjetje ni imelo niti barvarne, še manj pa možnost, da opelemniti svoje stkano blago. V ta namen je podjetje

Kdo si je bolj želel novih prostorov kot tkalke na Perovem?

pridobilo lokacijo za gradnjo oplemenitilnice in kotlarne na Perovem. S to lokacijo je bil podan zametek bodoče tovarne, kajti v naslednjih letih so se na tem prostoru združili vsi po občini raztreseni obrati. Tako je sklep o gradnji objekta na Perovem postal mejnik v nadaljnjem razvoju SVILANITA.

Že leta 1955 je v tem objektu začela obratovati filmska tiskarna in proizvodnja flok-nega blaga. Leto poprej kupljene statve so se preurejene deloma montirale v tkalskem obra-tu na Perovem. Izbor blaga se je razširil na proizvodnjo vafel tkanine, voileja in shangenta. Oba slednja artikla sta bila tiskana.

Na ta način se je proizvodni program širil in iz specializirane tovarne je nastajala proiz-vodnja najrazličnejših artiklov. Razlog za to je bilo dejstvo, da podjetje ni imelo v naprej načrtanega programa. Vrsta artiklov je bila podvržena konkurenci in tako dobršnega dela proizvodnje ni bilo več mogoče spraviti na tržišče.

Tako so nastopile finančne težave, ki so jih povečevale še nedovršene investicije, za katere tudi izven podjetja ni bilo mogoče dobiti zadosti denarnih sredstev.

BORBA ZA OBSTOJ

Resne finančne težave so pripeljale podjetje do tega, da je zašlo na rob propada. Poleg prenizkih kreditov za obratna sredstva so zaradi slabe kvalitete izdelkov narasle zaloge pol-izdelkov in gotovih izdelkov. Stremljenje za čimvečjo proizvodnjo ob zanemarjanju kvalitete je pripeljalo podjetje do likvidacije.

Zato je 25. 8. 1956 Občinski ljudski odbor Kamnik razpustil organe upravljanja in uvedel prisilno upravo. V dokumentu o uvedbi prisilne uprave je bil za ta ukrep naveden naslednji razlog:

„Nenačrtna investicijska politika, nerelano planiranje in nesoglasje med posameznimi organi podjetja.“

Ob uvedbi prisilne uprave so v obratu Mekinje na 18 statvah izdelovali razne svilene artikle kot blago za kravate, razne brokate in druge težke ter gladke proizvode iz umetne svile;

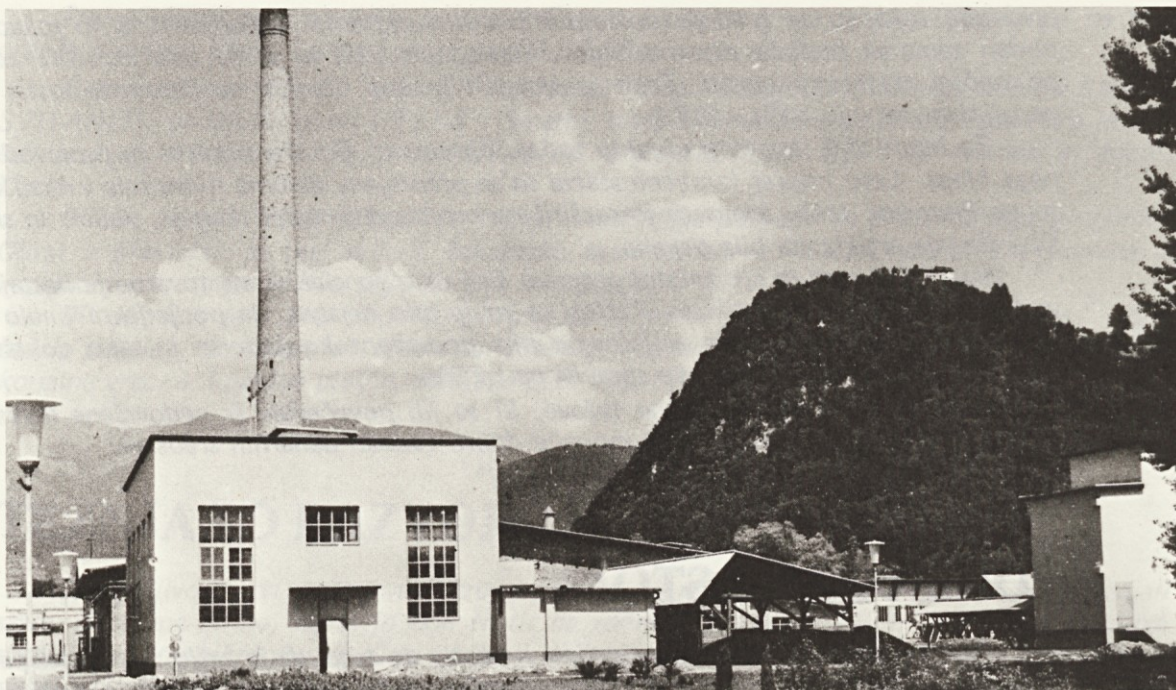
v novo zgrajeni in še nedovršeni stavbi na Perovem je bila poleg tkalnice še filmska tiskarna, tiskarna kosmičastega tiska, predvidena pa je bila tudi barvarna in oplemenitilnica. Tkalnica v tem obratu je imela 38 statev z listovkami in revolverji. Proizvajala je tkanino za vafel brisače in še druge bombažne izdelke, ki so jih potem barvali v Šmarci ali pa tiskali na Perovem. V nedograjenim stanju je bila tudi kotlarna na Perovem;

tkalnica v Šmarci je imela 30 statev za proizvodnjo fortirja, vafla in prtov. Tu je bila tudi primitivna barvarna. V obratu na Zapricah je bila konfekcija za proizvodnjo brisač in drugih izdelkov iz frotirja ter za proizvodnjo svilenih izdelkov. Konfekcija je imela takrat 12 šivalnih strojev.

Prisilna uprava se je morala spoprijeti z nekurantno zalogo, istočasno pa je bilo treba misliti na proizvodnjo blaga s pravo komercialno kvaliteto. Stanje se je počasi urejevalo, tako da je bila prisilna uprava 14. 10. 1957 ukinjena.

ZAČETEK SELITVE ZA ENO OGRAJO

Že v času prisilne uprave je postajalo vedno bolj jasno, da raztresenost obratov ne vodi do pravega uspeha. Ta misel se je oblikovala vedno bolj jasno, toda pomanjkanje investi-cijskih sredstev je ta stremjenja zaviralo. Z razpoložljivimi sredstvi je podjetje počasi gradilo stavbe na Perovem in tako leta 1959 moglo preseliti na Perovo konfekcijo, skladišče in celotno upravo. Leto za tem je bila dokončana kotlarna, ki pa je morala čakati na parni kotel še polno leto.

Kotlarna je morala še leto do dograditve čakati na parni kotel

S tem je bil dosežen prvi korak. Izven ograde sta ostali še tkalnica svile v Mekinjah in tkalnica frotirja v Šmarci, ki sta pomenili pravzaprav osnovo celotni proizvodnji.

Stroji park v tem obdobju ni bil v ničemer obnovljen. Šele leta 1961 se je podjetje odločilo za nabavo novih statev za običajno bombažno metražno blago. Te statve so bile montirane na Perovem. V tem času je bila opremljena šivalnica s prvimi brzo-šivalnimi stroji.

POMEMBNA ODLOČITEV – SPECIALIZACIJA

Osebna nesoglasja v vodstvu podjetja so privedla do sprememb v vodstvenem kadru. Dotedanji direktor Dušan Jagodic je odšel iz podjetja in nasledil ga je Stane Marcijan. To se je zgodilo leta 1961. Ta datum je pomemben zato, ker je bil v podjetju postavljen nov proizvodni koncept, ki je kasneje strogo začrtal razvojno pot SVILANITA.

Odločeno je namreč bilo, da se bo podjetje specializiralo v dve smeri: na proizvodnjo krav in proizvodnjo izdelkov iz frotirja.

Posledica take odločitve je bila, da so se postopoma začeli ukinjati artikli, ki niso spadali v ta ozki program in prvi ukrep je bil, da so se leto poprej montirane statve za proizvodnjo bombažnih tkanih demontirale in odprodale. Vsi ostali proizvodi, ki niso spadali v navedeni osnovni koncept, so bili v naslednjih letih opuščeni.

Ugodna odločitev je imela že v letu 1962 presenetljive posledice. Podjetje je doseglo prvič 1 milijardo starih dinarjev bruto prometa. To je bil tako važen dogodek, da je bil ta dan, ko je bila dosežena prva milijarda starih dinarjev prometa, razglašen za praznik podjetja in se kot tak praznuje vsako leto. Ta, za podjetje zgodovinski dan, je bil 20. oktober 1962.

Jasno začrtan koncept razvoja SVILANITA je pomenil nov zagon v smeri specializacije proizvodnje, koncentracijo obratov in notranjo utrditev razmer.

OBRAT IZ ŠMARCE SE SELI

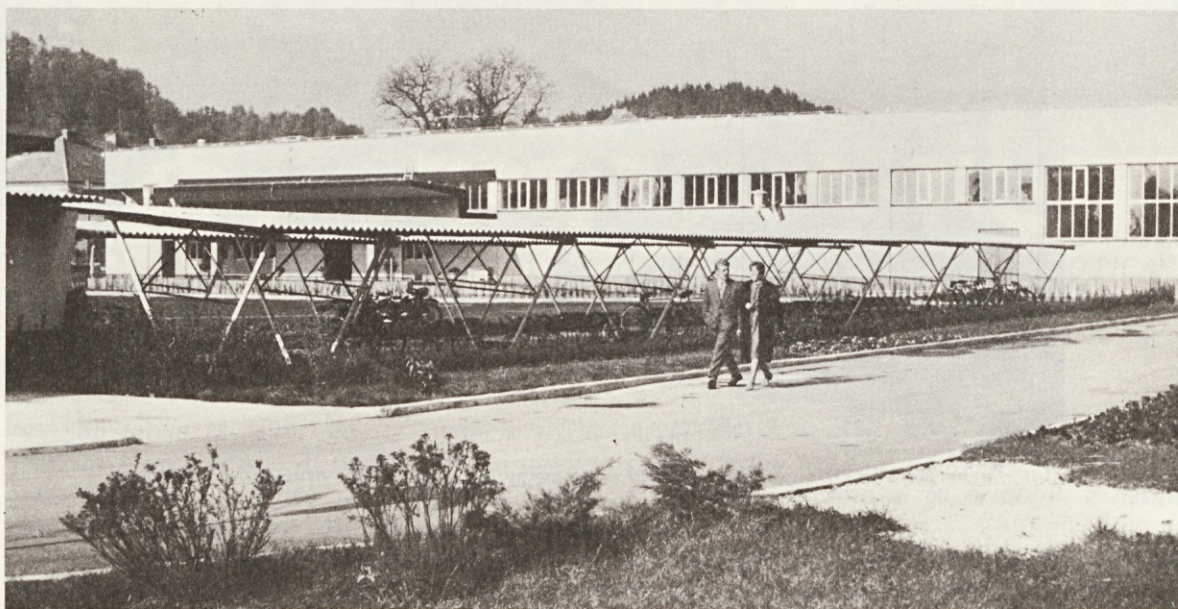
Leta 1962 je pričela rasti nova tkalnica za frotir.

Istočasno je bilo naročenih 16 novih polavtomatskih statev za proizvodnjo frotirja, znamke THIELLE. Obrat je bil dograjen leto kasneje in tako se je tkalnica frotirja preselila v novo, moderno zgradbo. Obenem je dobila tudi šivalnica nove prostore, v katerih je bilo mogoče delo organizirati na sodoben način. V novi stavbi je bilo nameščeno tudi skladišče gotovih izdelkov, prodajna služba in razvojni oddelek.

Dosedanja tkalnica na Perovem, ki je izdelovala drugo bombažno blago, se je začela postopoma krčiti, tako da se je ob koncu leta 1963 del te tkalnice preselil v prostore nove tkalnice, toda samo s proizvodnjo vafel-brisač.

Nova tkalnica frotirja je po preselitvi imela 68 statev, od tega 20 listovk za vafel, 31 frotir statev z žakardi in 17 statev za frotir z listovkami.

Tako je bila na Perovem združena že vsa proizvodnja bombažnih izdelkov, izven ograje pa je ostala samo še tkalnica svile v Mekinjah.

Leta 1963 se v novo tkalnico preseli tudi obrat iz Šmarce

Konec leta 1963 je bil proces selitve iz Šmarce zaključen. Seveda je bila želja, da bi tkalnica frotirja imela v celoti moderne stroje, kar pa iz finančnih razlogov ni bilo mogoče. Proces zamenjave dotrajanih strojev, oziroma izpopolnitve strojnega parka z novimi statvami, je tekel v naslednjih letih postopoma. Leta 1964 je bilo nabavljenih 5 novih frotir statev italijanske firme GIANI, novo saško snovalo in strižni stroj za proizvodnjo velur-frotirja. Leta 1967 je bilo kupljenih nadaljnjih 36 komadov avtomatskih statev iste firme in leto poprej prav tako trije komadi enakih statev. Z razliko od prvih petih statev je bilo 36 statev opremljenih z unifili, tako da je za te statve odpadlo navijanje votka. Leta 1968 je podjetje kupilo še nadaljnjih 22 komadov avtomatskih statev firme GIANI, z unifili.

Naslednji korak v modernizaciji tkalnice pomeni nabava 18 komadov brezčolničnih statev firme GÜNNE, ki so bile montirane leta 1973.

Čeprav so bile te statve opremljene zelo moderno, se v proizvodnji niso obnesle najboljše. Zaradi tega je pri naslednji nabavi statev prevladala ponudba firme SAURER, ki je leta 1975 dobavila 18 komadov brezčolničnih statev z žakardi VERDOL.

VSI ZA ENO OGRAJO

Kot je bilo že rečeno, je po letu 1963 ostal izven ograje na Perovem samo še obrat svile v Mekinjah. Faza selitve za eno ograjo je bila zaključena leta 1965, ko se je tudi svilarski obrat preselil na Perovo. Jasno je, da vseh statev, ki so bile pretežno iztrošene, ni bilo mogoče preseliti, kar tudi ne bi bilo ekonomično. Zato se je stari svilarski obrat s statvami vred opustil, v novo tkalnico svile pa so bile montirane nove statve firme ZANGS in brezčolnične statve SACM. S tem se je proizvodnja svilenih tkanin v primerjavi s staro tkalnico še celo povečala, čeprav z znatno manjšim številom statev. Opuščena je bila vsa druga proizvodnja svilenih tkanin razen proizvodnje kravatnega blaga.

Dolgoletna želja se izpolni. Tudi delavci tkalnice svile se leta 1965 preselijo na Perovo

DIREKTORJI OD USTANOVITVE DO DANES:

1948	do	1951	Franjo Lipovec, Rajko Rajh in Anton Flere
1952	do	1956	Milan Terpinč
1956	do	1957	Dušan Jagodić kot prisilni upravitelj
1957	do	1961	Dušan Jagodić
1961	do	1974	Stane Marcijan
1974	do	1979	Slavko ing. Ribaš, direktor DO
			Matija Jenko, direktor TOZD FROTIR
			Marjan Novak, direktor TOZD SVILA
1979	do	danes	Matija Jenko, direktor DO
			Bogdan Seljak, direktor TOZD FROTIR
			Marjan Novak, direktor TOZD SVILA

PROIZVODNJA BLAGA V m² PO LETIH

1953	175.000
1958	768.000
1963	1,384.000
1968	2,447.000
1973	3,530.000
1978	4,023.923
1979	4,027.282
1980	4,124.779
1981	4,491.657
1982	4,477.463

SKUPNIH 35 LET

KOČAR ELIZABETA
KOČAR MARIJA
LUŽAR MARIJA
PETJE MARA
POTOČNIK MARIJA

ROZMANIČ VINKO
ŠUŠTAR JOŽICA
TOMŠIČ DANICA
ZARNIK ANČKA

35 let je za njimi, 35 let življenja s SVILANITOM in za SVILANIT. Oni so orali le-dino in z nesebičnim in požrtvovalnim delom ustvarili trdne temelje, na katerih se je razvila naša tovarna v uspešno delovno organizacijo, z ugledom, ki smo si ga pridobili z našimi kvalitetnimi izdelki in s solidnim poslovanjem doma in v tujini.

Nekega dne proti koncu meseca avgusta so se zbrale slavljenke Svilanita in sredi njih en sam slavljenec, ki se je srečen smehljajal med zalimi in nališpanimi jubilentkami. Ob pogle-du nanje bi kar težko verjeli, da so te delavke 35 let življenja preživele za tkalskimi in šivalnimi stroji, po razpoloženju in iskrivem humorju pa so prekašale vsako mlajšo družino.

Iz sedanjosti smo se selili za dvajset, trideset in petintrideset let v preteklost in spet nazaj v sedanji čas. V prijetnem kramljanju nam čas ni predstavljal nobene ovire. Bile smo v času skromnih začetkov Svilanita, v zasebnih, obrtniških delavnicah in takoj nato že v mo-dernih zgradbah Svilanitovih obratov. V pogovoru smo se lahko sprehajali skozi vse to obdobje dolgih petintrideset let, polnih nesebičnega dela, garanja, vlaganja, pehanja za bolj-šim, odpovedovanja, ne da bi pri tem občutili obremenitve, ki so jih ti naši delavci po-gumno premagovali skozi 35 let. Sedaj se z veseljem ozirajo na Svilanit in se s ponosom zavedajo, da je to, kar imamo sedaj, tudi plod njihovih pridnih rok. Z zanimanjem spremljajo dogajanja v naši delovni organizaciji in se nesebično veselijo vseh naših uspehov, čeprav stoje sedal le ob strani dogajanju in se večina izmed njih mora zadovoljiti s precej skromnimi prejemki vsak mesec. Prav dobro morajo gospodariti, da se prebijejo nekako do naslednjega prvega. Vrle delavke pravijo, da denar ni vse. Uspešno napredovanje naše delovne organi-zacije jim predstavlja posebno zadoščenje, saj se na Svilanit ozirajo s skoraj materinskimi občutki kot na svojega otroka.

V nepozabnem spominu jim je vsem ostal prvi tovarniški praznik, ki je bil izredno svečan. Praznovali so ga osmega marca, da je bilo praznovanje dvojno. Podelili so prve ure.

Prvo tovarniško praznovanje

Takrat so moški člani kolektiva nadeli predpasnike, se urno zavrteli med belo pogrnjenimi mizami in postregli svojim sodelavkam s pijačo in jedačo, potem pa so se ob poskočni glasbi še zavrteli z njimi.

Na izlete so se vozili s tovornjakom. Posebno prijetno je bilo v Portorožu še v času cone B, ko so smeli tja le s posebnimi dovolilnicami. Ves trud in napor je bil potem poplačan, ko so prišli do izredno poceni in prav tako izredno dobre vinske kapljice. Veselo je bilo vedno, na vseh prireditvah. Kadar pa je bilo potrebno delati, so znale tudi dobro poprijeti za vsako delo.

Izlet s „sodobnim avtobusom“

Mici na udarniški

Vse so se v letu 1948 prijavile v brigado in odšle na Kolovec, kjer so se za dvajset dni spoprijele z vsemi gozdarskimi deli in niso prav nič zaostajale za moškimi. Stanovale so v vili „Durchzug“, vse so se zaljubile v lepe brigadirje, bilo je lepo, saj je bila pomlad...

Iz brigade so se vrnile vesele, vse s priznanji za požrtvovalno in vestno delo.

Tudi za statvami in šivalnimi stroji je bilo vedno veselo. Niso se branile poprijeti za kakršnokoli delo, naučile so se vseh opravil in barvale, sušile, navijale, snovale, vezale, menjavale žakarde, popravljale galiranje, hodile na podstreho po votke... Hudomušno so se nasmihale, ko so pripovedovale, da je bil v delavnici običajno za vse napake kriv Bogdan, plah deček, ki je ob vsaki priliki zardel, a zelo vesten delavec. Pozneje, ko je postal kontrolor, so se ga že nekoliko bale. „Povsod je vtaknil svoj nos,“ so v smehu pripovedovale. „Iz vrečk je jemal kopse in kontroliral, če smo porabile vso nit z njih. Če je našel na kakšnem kopsu še preveč niti, je vprašal: Kakšna gospodinja pa boš?“

Smučarski veterani

Vse so poudarjale, da je bila takrat, v njihovem času delovna disciplina boljša. Vsi delavci so imeli večjo delovno zavest morda zato, ker se je takrat vsak boril za svoje delovno mesto. V obrat so prišli lačni in bos, da bi zaslužili za osnovni obsto. Skupaj smo ugotovili, da se zopet srečujemo z obdobjem, ko za lenuha in brezvestnega delavca ne bo več dela. Morda bo to vzpodbudilo porajanje večje delovne zavesti pri današnji mladini. Minka se dobro spominja težkega obdobja v preteklosti, ko ni bilo več dela za vse. Na delovnih mestih so ostali le najboljši delavci in tisti, ki niso imeli nobene druge možnosti za preživljanje. Nepozabno so se Minki vtisnili v spomin dolgi trenutki, ko so delavci stali in med njimi tudi ona, v vrsti pred delodajalcem in čakali ter trepetali v pričakovanju usodne odločitve...

Kdo bo ostal, kdo bo moral domov brez dela?

Prijetni in manj prijetni spomini so se utrinali kot meteorji. Kadar so se v tkalnici stroji ustavili in je bilo na vrsti čiščenje, je bilo običajno razpoloženje zelo veselo. Smeh se je širil med delavci kot nalezljiva bolezen, pozabljeni so bili vsi problemi, šale so kar deževale iz vseh koncev tkalnice. Veselo je bilo, ko so sodelavcu nastavile lonce vode na vrh stavev. Ko je začel z delom, ga je ohladila prha in takoj izboljšala „klimo“ v obratu.

Pri skromni malici so delile med seboj to, kar so prinesle s seboj. Posebno slastno malico so imele, kadar je Dani prinesla med, s katerim so se vse prav rade sladkale. Včasih so si za priboljšek zaželele sadja. Tako se je nekega dne odločila Ančka, da bo popestrila skromno malico s češpljami. Ne da bi dovolj kritično ocenila svoje obline, se je napotila iz tkalnice skozi majhno okno. Kmalu je bila pod češpljo in hitela je nabirat slastne sadeže za lačne sodelavke in seveda tudi zase. Na poti nazaj ni šlo vse tako gladko. Še sedaj ne ve, ali so bile krive Ančine obline ali nakradene češplje, steklo v oknu je počilo. Zaradi nesrečnega dogodka pa niso češplje nič manj teknile, Kasneje so na sestankih imeli na dnevnem redu tudi razbito steklo na oknu, pa se ni nikoli izvedelo, kako se je to steklo razbilo.

Sredi veselega razpoloženja smo zaslišali oklevajoč glas Mici: „Jaz pa imam tako majhno pokojnino, da me je sram povedati.“ Takoj se je pogovor preusmeril, smeh je zamrl. Ugotovili smo, da je generacija, iz katere so tudi te delavke, bila v Svilanitu v obdobju največje izgradnje in velikih investicij. Zato ni bilo nikoli kdo ve koliko denarja za plače. Nagrajevanje se je izboljšalo lahko šele v zadnjih letih. Tako prav generacija, ki je veliko vlagala v našo delovno organizacijo, za svoj trud in za svoj veliki prispevek ni primerno nagrajena.

Minka se še dobro spominja, kako je dobila pri tridesetih letih svojo prvo uro, ko so praznovali deseto obletnico delavskih svetov. Bila je članica prvega delavskega sveta. Na sestanke, ki so bili v Domžalah so se delavci vozili s kolesi. Po sestanku so vedno še kam zavili in kakšno modro rekli pred odhodom domov. Spominja se nacionalizacije pod geslom „Tovarne delavcem“ in združitve s Svilo. Minka je bila 20 let snovalka, v Šmarci je še navijala, potem je bila inštruktor v tkalnici, pa medfazni kontrolor v pripravljalnici. „Vedno je bilo treba trdo delati. Tudi pet minut pred koncem smo še nastavile nov pas in hitele, da bi več naredile in s tem tudi več zaslužile.“ Spominja se, da so takrat delavke lahko same računale ob koncu „šihta“, koliko so zaslužile tisti dan.

Nekega dne so Minko premestili v skladišče, kjer je morala pomagati pri pakiranju brisač. Po šest brisač so zlagale skupaj in jih povezovala. Delodajalec, ki je bil vedno in povsod prisoten, se je ustavil ob njenih vezih in pripomnil: „Tako se vežejo butare v Podgorju.“

Ančko je borba za obstoj prignala boso in lačno iz šole v delavnico. Bila je močno dekle in so jo radi sprejeli na delo. Po treh tednih jo je našel učitelj za tkalskim strojem in jo za uho odvedel nazaj v šolo. Toda Ančka in njeni doma so potrebovali bolj denar kot pa znanje. Zato je prav kmalu spet ušla na delo in „obesila šolo na klin.“ Pridno je delala,

Minka se rada spominja prve ure

Mici med sodelavkami leta 1957

hotela je čim več zaslužiti. Vsak mesec so ji domači pobrali ves denar, ki ga nikoli ni bilo dovolj za številno družino. Za hrano so takrat dobivale tudi karte. Spominja se, kako so se vse delavke opremile s kolesi, ko so si jih kupile s posojilom. Takrat so zaslužile od 900 do 1000 din. Na ročnih statvah pa je bil zaslužek boljši. Poleti je delala na ročnih statvah kar

v kopalni obleki in se hodila hladit v Mlinščico. Vedno so trdo delale, kljub temu so bile ob vsaki priliki pripravljene na kakšno šalo. Nekega dne so sodelavcu, ki mu ni bilo veliko do higiene, podarile milo in ščetko.

Mici je začela svojo delovno dobo v Svilanitu v Mekinjah. Najprej je likala, potem se je pa hitro naučila tudi šivanja. Kmalu je obvladala kar štirinajst faz dela. Med drugim je tudi obkvačkala brisače in posteljna pregrinjala. Izdelava kravat je bila takrat zelo slaba. Spominja se, kako je kontrolor običajno potegnil iz kupa kravat najslabšo. Pri delitvi starega Svilanita je Mici bila razporejena v Frotir, kjer je tudi ostala do upokojitve.

Dani je prišla pred 35 leti v Šmarco, še dobro se spominja, kako je tkala vafel brisače na mehanskih statvah. Po trinajstih letih dela v tkalnici je bila prestavljena na kontrolo. Tudi tam je bilo v tistih časih delo še naporno, saj so morale delavke dvigovati in prenašati težke kose blaga. Dani je vsako delo z veseljem sprejemala in s sodelavkami se je dobro razumela. Rada je bila v Svilanitu in ni nikdar niti pomislila, da bi ga zapustila.

Vinko, Ančka, Mici in Špela – ob 10-letnici samoupravljanja

Vinko se še prav dobro spominja prvih volitev in ustanovitve delavskih svetov. On sam je bil prvi predsednik delavskega sveta. „Bili smo še začetniki in nismo prav vedeli, kako bi začeli.“ Ker še takrat v Mekinjah niso imeli kolesarnice, so se člani DS odločili, da bodo predlagali to novo investicijo. Tako je Vinko prišel na sestanek upravnega odbora in tam povedal želje delavcev in predlog DS za gradnjo kolesarnice. Proti koncu leta je kolesarnica bila tudi resnično že postavljena.

V Mekinjah je bilo prva leta še malo delavcev in vsi so se med seboj dobro razumeli. Izdelovali so težke ženske rute, kravate, šale... Delovna zavest je bila na visoki ravni. Takrat se je vsak bal za svoje delovno mesto, zato so se delavci pri delu tudi bolj trudili. Na delo so prihajali redno, izogibali so se bolniškim izostankom.

Poleg rednega dela so imeli še dosti udarniških ur za izgradnjo novega Svilanita.

Uprizarjali so tudi tekmovanja. Med seboj so se dajali, kdo bo imel boljše očiščen stroj, kateri obrat bo imel lepše urejeno okolico. Za izredne dosežke so delavce nagrajevali z domačimi izdelki. „Najhujši čas je bil v Svilanitu čas prisilne uprave. Kdor je preživel to, je ostal v Svilanitu in tudi dočakal boljše čase,“ je zaključil pripovedovanje naš prvi predsednik delavskega sveta.

Náša prekaljena tkalka Mara se je tkanja naučila pred mnogimi leti v Mekinjah. S kmetije je prišla naravnost za tkalski stroj. Ta velika sprememba je bila za Maro težka življenjska preusmeritev. Vsa neobgljena je bila za statvami in se trudila pravilno usmeriti na tisoče nitk. Sprva ni vedela, kaj pomenijo rdeči križci, potem je zvedela, da so bile to napake. Obupana se je hotela vrniti nazaj na polja, k delu, ki ga je bila vajena. Zadržal jo je delodajalec, ji razložil veščine in skrivnosti tkanja in jo potem vsak dan vzpodbujal in ji pomagal, dokler ni delo šteklo gladko in brez napak. „Marička, kako je? „Glej, da ne bo napak,“ jo je opozarjal. Tkala je trde ženske rute z bordurami. Vsakokrat je morala za borduro natikati in snemati cilinder, do katerega se je povzpela po lestvi. Veliko je delala tudi ponoči.

Spominja se tekmovanja v tkanju med mekinskim obratom in obratom v Šmarci. Takrat jo je tekmovalni duh zadržal kar 36 ur za statvami. Imela je največ votkov, a tekmovalna žirija je prisodila prvo mesto drugi, sama pa je dobila priznanje za tretje mesto. Komisija je ocenjevala tudi to, kako so očiščeni stroji in okolica. Tekma se je končala z zmago obrata v Mekinjah.

Njeni sodelavci, ki so se takrat že izučili, so tedaj morali pokazati, kateri izmed njih zasluži položaj mojstra. Še sedaj ima pred očmi obupana obraza dveh, ki sta se mučila z razstavljenim strojem. Posamezni deli nikakor niso hoteli več skupaj, statev nista znala več sestaviti. Mimo je prišel njihov takratni delodajalec in dejal: „Mojster bo tisti, ki bo imel najbolj čiste roke.“

Nikoli ni mogla Mara pozabiti neljubega dogodka, ko je mojster ravno njo zalotil ob stroju s časopisom v roki. Ta isti časopis je šel prej od delavca do delavca, iz rok v roke, toda mojster je videl samo njo. Od tistega dogodka dalje, je Mara večkrat slišala: „Novakovo sem dobil, ko je brala.“ Vedela je, da se ji bo to konec meseca hudo poznalo tudi pri plači, saj deset tisočakov za tak prestop ni bila majhna kazen. Vendar jo je takrat čakalo na koncu meseca veliko presenečenje. Kazen ji je bila odpuščena in dobila je celo plačo.

Mara pri galiranju

Špela za prvimi mehanskimi statvami v Šmarci

Špela je še danes ponosna na to, da je bila izbrana za prvo delavko, ki je delala na mehaničnih statvah. Dolgo je „telovadila“ na ročnih statvah. Tkanje na ročnih statvah je bilo naporno, pri tem delu je bilo zaposleno celo telo. Kolegi so v šali pripovedovali da dela Špela na mučilnico. Normo je običajno dosegala, naredila je po dve brisači na uro. Čeprav je bilo naporno, je rada tkala na ročnih statvah. Ko ji je bilo prevroče, se je hladila v Mlinščici, pozimi pa se je zavijala v plašč, saj je peč, v katero so pridno nalagale, dajala več dima kot toplote. Za malico si je vsaka prinesla s seboj navadno kavo in kruh pa še kakšno sadje.

Potrebno energijo za mehanske statve so dobivali preko lastne turbine iz Mlinščice. Tako so imele tkalke na skrbi še dotok vode na turbino. Večkrat so morale k potoku, da so pogledale „na rake, če je zabasano“. Ko so iz struge zmetale nanošeno mivko, je bil pritok vode na turbino večji in mehanske statve so imele zopet dovolj energije za pogon. Največkrat pa le ni zadoščala za mehanske statve, zato je morala Špela delati ponoči. Še sedaj se živo spominja tistega časa, kako je odhajala na delo ob uri, ko so se drugi odpravljali k počitku. Špela je bila plašna, večerni mrak in tišina sta jo navdajala s strahom, zato jo je do delavnice pospremil mož. V prazni tihi tkalnici se je počutila ponoči zelo osamljeno. Ko je tkalnico napolnil ropot statev, se ji je nekoliko vrnil pogum. Pri malici sredi noči so ji delale družbo prijazne miške, ki jih je hranila z drobtinami.

Za dopuste takrat niso niti vedele. Delale so in bile so vesele, da imajo delo in s tem tudi zaslužek. Delavci tega malega obrata so takrat dobivali sredi meseca akontacijo in konec meseca ali na začetku naslednjega so prejeli obračun. Plačilni dan ni bil točno določen. Spominja se, kako so bile presenečene in hkrati vesele, ko so jim sporočili, da imajo vse po 12 dni odpusta. To je bil njen prvi dopust.

Špela se rada spominja veselih sindikalnih izletov, ko jih je tovornjak popeljal v prekrasne dele naše domovine. Tam so pozabili na vsakdanje skrbi in se veselili v prijetni družbi. Lepo je bilo v Logarski dolini, pa potem na Jezerskem, v Bohinju in drugje.

Joži je že kot otrok bosa in lačna ugotovila, da bo rešila vse probleme, ki so jo mučili, le tako, da se bo zaposlila. Bosa je prišla prosit, da bi jo vzeli za delavko. Kljub njeni šibki postavi so jo zaposlili. To je bilo natančno 26. 7. 1948. Tako je v tkalnici v Šmarci našla svoj drugi dom. V njej je odslej preživela večino svojega časa. S sodelavkami je živela, kot da bi bile ena družina. Med seboj so delile skromno malico, skupaj so doživljale mnoge težke trenutke in še več veselih dogodivščin. Zgrabile so za vsako delo, pozimi so odmetavale sneg, spravljale premog, vedno je bilo potrebno skrbeti za zadosten dotok vode na turbino, da so imele mehanske statve dovolj električne energije. S časom je Joži spoznala vse faze dela, ki so sedaj razdeljene na pripravljalnico, previjalnico, tkalnico. Bila je zelo spretna ročna tkalka, pa tudi ob mehanskih se je dobro znašla. V začetku je imela na skrbi dve statvi, potem štiri, šest in osem. Tkalke so takrat same menjavale tudi karte za žakarde,

Jubilantke, še tečejo po 21 letih?

pa popravljale galiranje in jermen, če je bilo potrebno. Večkrat so morale priskočiti na pomoč tudi v barvarno, kjer so jim dali običajno najslabše delo. Čiščenje stavev in seveda tudi tkalnice je bilo njihovo vsakdanje opravilo. „Takrat ni nihče gledal na to, kaj sodi v delokrog. Delali smo, kar je bilo potrebno.“ Delale so seveda tudi vse sobote. Poleg tega so imele vedno še kakšne delovne akcije. Udarniško delo je bilo na programu skoraj vsako drugo nedeljo. Večkrat so podaljšale sobotni „šiht“ do dveh ponoči, da so imele potem prosto vsaj nedeljo. Z udarniškimi akcijami so gradile novo tovarno v Kamniku, udarniško so delale, da so lažje zbrali sredstva za nakup koče na Veliki planini. Joži je vztrajala v Svilanitu tudi v času prisilne uprave, ni se ustrašila nesigurnega položaja, tudi 80 % plača je ni pripravila k temu, da bi zapustila Svilanit. Tako je Joži preživela 35 let v Svilanitu. V hudem in dobrem mu je ostala zvesta.

Prehitro je minilo prijetno srečanje z jubilarci, polni vtisov po obujanju spominov na tako bogato preteklost smo se razšli. S skromnimi šopki v rokah so jubilarke stopale mimo vratarja, upamo, da z zavestjo, da so tu vedno dobrodošle.

Mi pa smo ostali vsi nemočni in v dvomih, polni vprašanj: So bile naše besede prepričljive? Smo jim znali povedati kaj čutimo do njih? Se zavedajo, da jih spoštujemo zaradi njihovega dela, da smo jim hvaležni? So bile naše besede dovolj? ...

„Največ ste doprinesli Svilanitu VI, ki ste delali tu 35 let. V VAS imamo mi vsi najlepši vzor. Bodite ponosni na svoje delo v SVILANITU. Naj vam bo to vedno v veselje in ponos. HVALA VAM!“

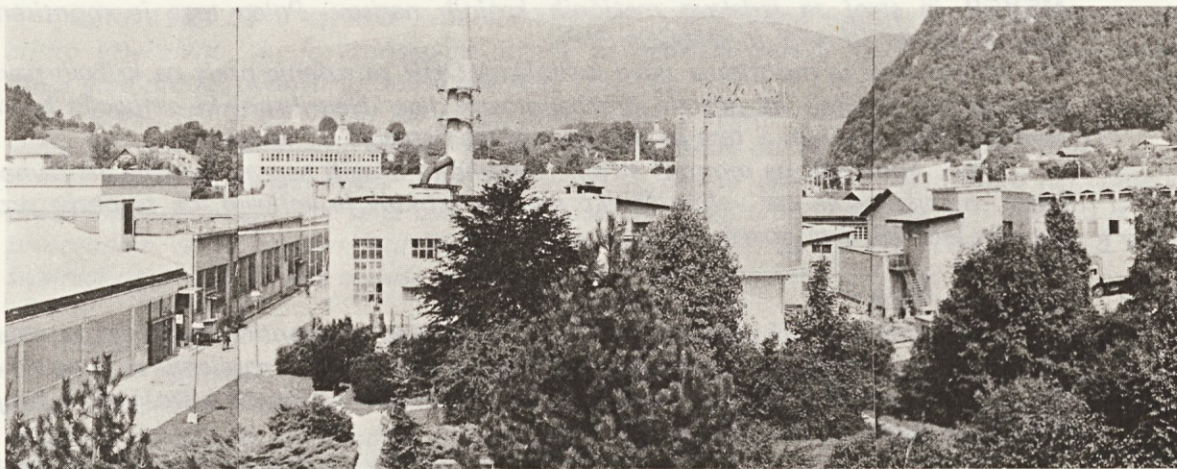
PREDSEDNIKI DELAVSKIH SVETOV

1950 do 1951 Rozmanič Vinko
 1952 do 1953 Letnar Stane
 1954 do 1955 Potočnik Maks
 1956 DS razpuščen
 1957 do 1958 Spruk Franc
 1959 Leskovec Janez
 1960 do 1961 Makovec Stane
 1962 do 1963 Seljak Bogdan
 1964 do 1965 Koncilja Cveto
 1966 Pečevnik Peter
 1967 Pečevnik Peter in Nograšek Ivan
 1968 do 1969 Jenko Emil
 1970 do 1971 Ribaš ing Slavko
 1972 do 1973 Wiegele Bogomil
 1974 do 1975 Wiegele Bogomil predsednik DO
 Leskovec Janez predsednik TOZD
 Frotir
 Rozmanič Vinko predsednik TOZD
 Svila
 Zorman Francka predsednik DSSS
 1976 do 1977 Zobavnik Stane predsednik DO
 Korošec Franc predsednik TOZD
 Frotir
 Kimovec Janez predsednik TOZD
 Svila
 Zorman Francka predsednik DSSS
 1978 do 1979 Lipovšek Peter predsednik DO
 Korošec Franc predsednik TOZD
 Frotir
 Kokalj Tatjana, predsednik TOZD
 Svila
 Balantič Silvo predsednik DSSS

1980 do 1981 Stankovič Brane predsednik DO
 Uhan Sonja predsednik TOZD
 Frotir
 Časl Boža predsednik TOZD Svila
 Balantič Silvo predsednik DSSS
 1982 do 1983 Kužnik Adi predsednik DO
 Uhan Sonja predsednik TOZD
 Frotir
 Časl Boža predsednik TOZD Svila
 PINTERIČ Marinka predsednik DSSS.

ŠTEVILO ZAPOSLENIH V DO

Leto	FROTIR	SVILA	DSSS	SKUPAJ
1948	—	—	—	50
1953	—	—	—	130
1958	—	—	—	320
1963	—	—	—	412
1968	—	—	—	477
1973	—	—	—	693
1978	614	70	111	795
1979	619	77	117	813
1980	611	73	121	805
1981	615	77	123	815
1982	633	74	122	829

TOZD FROTIR

Značilnosti razvoja proizvodnje v obdobju zadnjih petih let so modernizacija in dopolnjevanje tehnologije, povečevanje produktivnosti, zmanjševanje nočnega dela žena v tkalnici, osvajanje novih prodajnejših izdelkov in povečevanje obsega proizvodnje z večjo stopnjo predelave in dodelave.

Leto 1978

V tkalnici je končana montaža 6-tih brezčolničnih strojev firme SAURER za tkanje metražnega frotirja v konfekcijski širini 160 cm, kar je omogočilo racionalnejše koriščenje blaga za konfekcioniranje. Montirana je nova klima naprava, ki naj bi zagotovila za obratovanje tkalnice potrebne klimatske pogoje. Uvedeno je 10-strojno posloževanje na 20-ih Giani in Saurer strojih.

V pripravljalnici so bili podaljšani križno previjalni stroji BKN za 12 vreten, kar je omogočilo povečan obseg posluževanja. Poleg tega so bile uvedene WF norme, tako je uspelo povečati produktivnost na križnem previjanju za 35 %.

Montirani so premični regali za skladiščenje barvane preje in s tem dosežena večja preglednost, večje skladiščne kapacitete in boljše koriščenje prostora.

V šivalnici je montirano 9 hitrotekočih šivalnih strojev firme NECHI za nadomestitev iztrošenih.

Za proizvodnjo konfekcije — izdelavo modelov in boutique proizvodov so bili preurejeni prostori izobraževalnega centra. Modelarna dobi stroj za razmnoževanje krojev firme

TOZD FROTIR v sestavi:

šivalnica,

MEYER in stroj za izdelavo matičnih krojnih narisov. Poleg tega je montiranih nekaj šivalnih strojev PFAFF in WILCO-GIPS.

V barvarni je montirana nova sušilnica MOHR za sušenje preje na križnih navitkih. Od tovarne IBI dobimo na posodo breznapetostni Jiger Henrikson, ki omogoča barvanje zahtevnejših frotir tkanin. S tem so odpadle usluge barvanja v Induplati.

Velik obseg del na montaži strojne opreme in drugih naprav, izredna zahtevnost asortimana, manjše serije ter veliko število menjav artiklov je vplivalo, da se obseg proizvodnje napram letu 1978 ni povečal.

Leto 1979

Za šivalnico je bil pri firmi EGERIJA nabavljen in montiran avtomat za robljenje po dolžini, ki je omogočil zmanjšanje delovne sile na dolžinskem robljenju za 3 delavke. Zaradi iztrošenosti nekaterih šivalnih strojev je bilo montiranih 6 novih hitrošivalnih strojev firme NECHI za robljenje po širini.

Tkalnica je dobila dodatno 6 brezčolničnih strojev z listovkami firme Saurer za tkanje frotir metraže. Zaradi polne zasedenosti tkalnice s stroji je bilo potrebno izločiti prve štiri avtomatske čolnične stroje firme Giani, ki so nam dobro služili 14 let z obratovanjem pretežno v treh izmenah.

Na novih Saurer strojih za metražo se uvede 12 strojno posluževanje; po dobrem letu obratovanja se na teh strojih prične dosegati izkoriščanje nad 82 %, kar predstavlja do sedaj največjo produktivnost tkanja v Svilanitu.

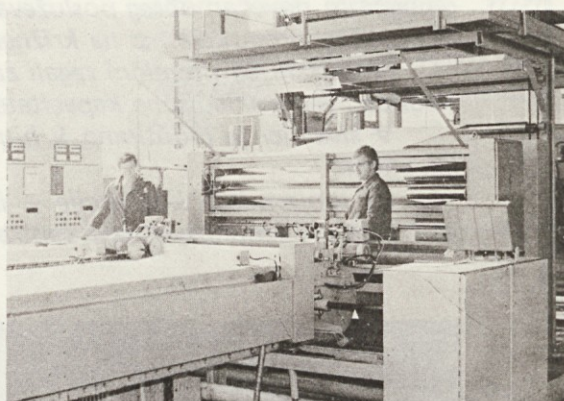
Konfekcija se širi in dopolnjuje.

V tem letu zaživi oddelek za izdelavo modelov in boutiq proizvodov. V oddelku konfekcije plaščev se montira večje število specialnih šivalnih strojev: 5 strojev PFAFF z dodatki za oblikovanje in paspuliranje, 4 stroji za obzankanje WILCOX-GIBS in avtomat za izdelavo zank RIMOLDI. S temi stroji se je nadomestilo nekaj iztrošenih in pridobila možnost povečanja produktivnosti ter popestitve asortimana.

Dokončno se uredi in opreми prostor skladišča metraže, ki omogoča kvalitetno in pregledno skladiščenje ter tehnološko povezavo oplemenitilnice, kontrole, skladišča in konfekcije.

barvarna

in oplemenitilnica

Zgrajena je nova oplemenitilnica metražnega blaga, montirana je vsa oprema stare barvarne metraže, novi širinsko razpenjalni sušilni stroj firme TEXTILMASCHINENBAU in strižna stroja, ki sta bila postavljena v prostoru pripravljalnice. S tem je bila realizirana večletna želja strokovnih delavcev, ki so videli nadaljni razvoj proizvodnje frotirja v širšem asortimanu, večji stopnji obdelave in predelave. Delavcem oddelka barvarne metraže pa so bili s tem omogočeni boljši delovni pogoji. V sklopu z oplemenitilnico so bili zgrajeni prostori za kemijski in fizikalni laboratorij ter kontrolo barvane metraže.

Leto 1979 bo v razvoju Svilanita zapisano kot izredno vsestransko delavno, investicijsko intenzivno,, ki je vzpostavilo pogoje za nadaljnji razvoj kvalitetnejšega asortimana, povečanje produktivnosti in boljše kvalitete izdelkov.

20. 12. 1979 ob 19,30 uri je izbruhnil požar v tkalnici, ki je onеспособil za borotovanje 28 najproduktivnejših strojev za več mesecev, ostali del strojev pa za cca 30 dni.

Z velikim prizadevanjem vseh zaposlenih je uspelo obvladati vsestransko nakopičeno problematiko in delo, kar se je izkazalo v doseženih rezultatih proizvodnje; v tkalnici je bila proizvodnja večja napram letu 1978 za 2 %, v konfekciji za 15 % v barvarni za 3,5 %, v šivalnici pa je bila za 2 % manjša zaradi preusmeritve asortimana iz brisač na plašče.

Leto 1980

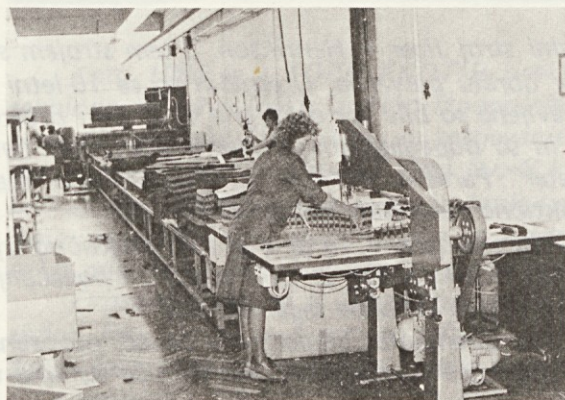
Leto 1980 je potekalo v znamenju sanacije obrata tkalnice po požaru ter dopolnjevanja obratov z manjkajočo opremo ter osvajanjem večje proizvodnje tkanin, katere smo rabili za povečanje proizvodnje v obratu konfekcije. Leto v proizvodni realizaciji ni potekalo brez pretresov; v prvem polletju se je vršila sanacija tkalnice, v drugem polletju smo bili priča velikemu pomanjkanju osnovnega materiala —preje, barvil ter pomožnega materiala in embalaže. Leto smo plansko uspešno zaključili, medfazne zaloge preje so se drastično zmanjšale in te so ogrozile potek tekoče proizvodnje v nadaljnjih mesecih.

Tehnološke spremembe so bile zelo velike v konfekciji frotirja, kjer smo prešli na zahtevnejšo proizvodnjo artiklov, kateri so bili namenjeni izvozu. V barvarni metraže v tem letu povečujemo proizvodnjo artiklov za konfekcijo, t.j. lažjih artiklov ter striženih tkanin — frotirja in povečanje storitvenega apretiranja za Eksperimentalno tkalnico.

V obratu šivalnice je bilo montirano hidravlično dvigalo med tkalnico in šivalnico, to pa je omogočilo mehaniziran transport preko šivalnice.

V tkalnici so bili izvršeni veliki remont in popravila na strojih, katere je prizadel požar. Tkalnica je bila razširjena v prostore kontrole — omenjeni prostor je bil pripravljen za premontažo 8 Giani strojev.

V pripravljalnici so izboljšali regulacijo temperature na škrobilnem stroju tako, da je mogoča regulacija na posameznih cilindrih, kar je pogojevalo izboljšanje kvalitete škrobljenja. V barvarni metraže je bil montiran kratkoflotni barvni aparat ECO—SOFT firme THIES; s tem je odpadlo ozko grlo barvanja metražnih tkanin ter brisač in v mnogočem je ta stroj pripomogel k znižanju stroškov barvanja. Montirana je bila dodatna parilna naprava na širinsko-razpenjalnem sušilnem stroju za obdelavo striženega frotirja.

konfekcije frotirja

z drobnimi izdelki

Preselitev TOZD SVILA v nove prostore je sprostilo prostor v stavbi konfekcije — tako je bila konfekcija razširjena. Stroji in naprave so bile prestavljeni in s tem smo v veliki meri izboljšali organizacijo. Omogočen je bil kontinuiran prehod materiala od skladišča metraže preko proizvodnje konfekcije do skladišča gotovih izdelkov.

Montiran je bil 4-igeln stroj za okrasne šive in parna stiskalnica firme LUDBREG

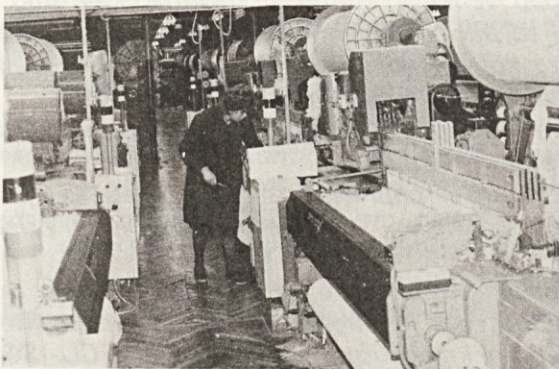
V tem letu se začne urejevati vprašanje skladišča konfekcijskih izdelkov in s tem je bila rešena velika prostorska zagata v skladišču brisač.

V tem času je bil pripravljen program bodoče TISKARNE zgrajen je bil bazen odpadnih voda, skupno s podjetjem ETA. S tem smo zadostili predpisom s tega področja in izpolnili pogoj za priključitev na kolektor Kamnik–Domžale.

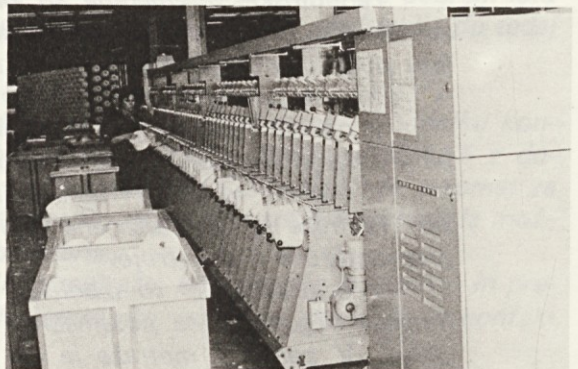
Leto 1981

V letu 1981 so bile občutne asortimanske spremembe v proizvodnji frotirja, posebno je bila povečana proizvodnja v tkalnici, v oplemenitilnici metražnega blaga in močno spremenjen program proizvodnje v konfekciji. Povečanje je posebno prisotno na striženem frotirju in valk kvalitetah.

To leto je prišlo v tkalnici do večjih sprememb; načrtovana selitev 8 statev Giani je bila izvedena, montirane so bile nove statve Saurer – Typ TERRY MATIC – ozke za metražno blago. To preselitev starih Giani strojev in postavitve 12 novih SAURER strojev je bilo povezano z velikimi ureditvenimi deli v tkalnici, obnovljena so bila tla pod temi stroji in vsa pripadajoča dela, ki spremljajo vsako montažo. Z montažo teh strojev je bil podan pogoj za velike asortimanske spremembe v TOZD FROTIR.

tkalnico frotirja

in pripravljavnica,

Organizacijsko je bilo reorganizirano posluževanje tkalskih strojev – prehod na 8-10 strojno posluževanje. S tem je bila zaposelnost žena v nočni izmeni organizirana na minimum.

V barvarni je montiran nov barvalni stroj Jiger – Henrikson. S tem strojem smo praktično zaključili montažo in izgradnjo v obratu barvarne. Uresničili so se 10-letni načrti za redno proizvodnjo valk tkanin in odpravljena so bila vsa ozka grla v tej liniji proizvodnje. S tem se je reorganiziralo delo barvarne in so odpadle nadure. Montirana je bila nova centrifuga večjih kapacitet, proizvod „Proleter“ Paračin. Pri tem stroju pa nismo imeli srečne roke, saj so se težave s tem strojem praktično zavlekle v naslednji dve leti.

V konfekciji se je pristopilo k uvedbi standardov; to delo je bilo praktično izpeljano v letu 1982. Urejen je bil oddelek drobnih izdelkov, kar je dalo pogoj za povečanje imenovane proizvodnje in izboljšanje delovnih pogojev delavcev tega oddelka.

V šivalnici je bila izvedena tehnološka sprememba adjustiranja brisač, povezana z instalacijo transportnega traku. Prestavitev robilnice in razširitev adjustirnice deloma v prostor skladišča.

Večja dela so se opravljala na prostoru za novo ustanovljeno tiskarno.

Organizacijsko smo v tem letu nadaljevali z uvajanjem sistema lansirane dokumentacije po sistemu GEORGA.

Leto 1982

Obseg proizvodnje tega leta označuje rast proizvodnje, katera je namenjena izvozu. To leto je vse v znamenju izvoza. Ko se ozremo nazaj, vidimo, da smo dosegli neverjeten napre-

dek v asortimanu. Po svetu prevladuje valk frotir, ta usmeritev ni mogla mimo nas. Proizvodnja se je večala na področju konfekcije valk frotirja in velurja. Klasične brisače se morajo umikati valk kvaliteta, tako gladkim, v še večji meri pa jacquardskemu asortimanu. Obseg pregalliranj, katere smo izvedli to leto praktično pokaže nivo proizvodnje v valk kvalitetah v barvarni metraže; v zadnjih mesecih smo prebili nivo 50 ton mesečno. Veliko dela je bilo vloženega v poenotenje dimenzij tako, da smo ukinili nekatere širine. V previjalnici smo montirali nov previjalni stroj AUTOCONERg irme Schlafhorst. Velika dela so se opravila na objektu tkalnice: popravljena oz. obnovljena je bila streha nad polovico objekta. Dokončana je preselitev skladišč rezervnih delov ter preselitev prebijalnice.

V barvarni so bila izvedena remontna dela na 250-kg aparatu Jagri. Aparat je bil usposobljen v sodelovanju z domačimi strokovnjaki in firmo ALCHROM iz Ruš. Obnovitev je izredno uspela in to je bil tudi izziv za nadaljevanje podobnih del v tovarni.

tiskarna

in nepogrešljiva enote vzdrževanja in energetike,

Leto 1982 je v TOZD FROTIR praktično leto konfekcije. Obrat je bil organizacijsko, tehnično in tehnološko izredno izpopolnjen. Montirali so se novi šivalni stroji: 4 stroji za prešivni šiv firme JUKI, stroj za zatrevanje kratkih šivov, stroj za prekrivne in okrasne šive, dva dvoigelnja stroja, stroj za slepi šiv, 8 kom. šivalnih strojev za obzankanje. Nabavljena je bila avtomatska polagalna miza za krojenje. S tem se je občutno povečala natančnost krojenja, zmanjšali smo delovno silo in pridobili nove kapacitete pri krojenju in odpadlo je ozko grlo na tej fazi. Nabavljena in montirana je bila tračna krojilna žaga firme LUDBREG.

Organizacijsko se je izpopolnil pretok materiala z vpeljavo stojal za obešanje plaščev v zadnji fazi šivanja — s tem so odpadli kartoni, posledica te tehnološke spremembe je znižanje časa pretoka materiala, uvede se razpihovanje na stojalih, zaradi spremenjenega pretoka materiala odpade likanje na lutki. Uvedba odlaganja krojenih delov na vozove je povzročilo izreden pregled nad to proizvodnjo kot je bil primer s stoječimi regali.

Nato je bilo izvedeno še več tehnoloških posegov, dokončno so se vpeljali standardi v konfekciji, organizirana oz. planirana je mehanična delavnica za šivalne stroje v samem objektu konfekcije. Ta sprememba je rodila nepričakovan uspeh pri nastavljanju in serviranju strojev, kar so posebno ugodno sprejeli delavci za stroji. Transport in oddaja v skladišče se je organizirala v pletenih žičnih košarah. S tem delom smo zamenjali drago kartonsko embalažo ter izredno izboljšali pregled nad izdelki.

Organizirano je bilo skladišče pomožnega materiala, kar mora izboljšati preglednost tega materiala, posebno za izdelke, kateri so namenjeni izvozu. Izvedena je bila preselitev modelarne v prostore nekdanjega računovodstva, to je sprostilo prostor za boljšo organizacijo kontrole plaščev in ajdustiranje. Koncem leta 1981 se je pristopilo k 100 % popravljanju tkalskih napak pri plaščih; ta sprememba se je odrazila na % škarta konfekcijskih izdelkov. Uvedeno je bilo čiščenje strojev s stisnjenim zrakom ter parna likalnica priklopljena na obstoječi parovod v tovarni.

To leto je bilo tudi realizirano sodelovanje na tehnično-tehnološki ravni s firmo Egeria. Njihova strokovnjaka sta več dni v obratu vpeljavala nove metode dela, kar je imelo za posledico dvig produktivnosti za 7,5 %. Tako lahko govorimo, če povzamemo te aktivnosti za to obdobje v obratu, da je to leto „LETO OBRATA KONFEKCIJE“.

Naši tiskani proizvodi so se do tega leta izdelovali pri zunanjih partnerjih. Z januarjem smo ustanovili oz. začeli proizvodnjo doma, s tem so odpadle vse storitve do sredine leta pri zunanjih kooperantih. Izdelan je bil fiksirni stroj v tovarni, kar je bila velika inovatorska pridobitev za Svilanit. Kvaliteta dela se je izredno dvignila, škart je bil s prvim mesecem zmanjšan za 50 %.

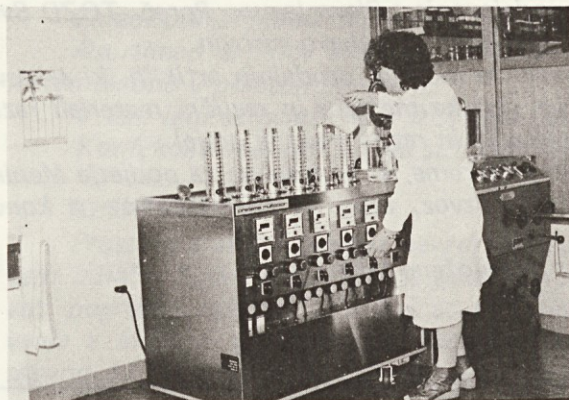
V TOZD FROTIR smo nabavili še za potrebe kemijskega laboratorija, laboratorijski aparat za vzorčno barvanje firme PRETEMA. Ta pripomoček bo v mnogočem pripomogel ažurnemu delu pri preizkušanju novih tonov in vpeljevanju le-teh v proizvodnji.

Večja dela so bila opravljena tudi na energetskega področju; pripravljen je bil program za rekonstrukcijo kotlarne vključno z instaliranjem novega 15-tonskega parnega kotla, kateri bo zadovoljeval potrebe po pari za naslednje desetletje.

PRIMERJAVA PROIZVODNJE V LETIH 1979, 1980, 1981 in 1982 NAPRAM LETU 1978

	leto 1978	leto 1979	leto 1980	leto 1981	leto 1982	% 79/78	% 80/78	% 81/78	% 82/78
TKALNICA FROTIRJA									
votki	3.698.038	3.772.843	3.885.618	4.174.440	4.176.247	102.-	105.1	112.9	112.9
ŠIVALNICA									
brisače kom.	5.896.307	3.762.518	6.608.164	6.478.471	6.351.046	97.7	112.1	109.9	107.7
BARVARNA									
BA + BE kg	1.232.777	1.230.283	1.063.613	1.175.418	1.212.333	99.8	86.3	95.3	98.3
OPLEMENITILNICA									
BE + -BA kg	216.342	271.146	332.854	440.894	497.043	125.3	153.9	203.8	229.7
suš. usluge tm	—	—	—	406.805	477.073	1982/81 117.3			
KONFEKCIJA									
Plašči kom.	139.178	160.280	160.008	179.149	218.385	115.2	115.-	128.7	156.9
garniture kom.	35.404	45.802	46.700	59.991	71.937	129.4	131.9	169.4	203.2
dr. izdelki	416.422	308.933	276.238	324.131	443.827	74.2	66.3	77.8	106.6
TISKARNA									
brisače kom.	—	—	—	—	619.915				

Obdobje petih let nam pokaže sliko sodelovanja na področju kooperacije in storitvenega delovanja v TOZD FROTIR. Z usmeiritvijo TOZD v konfekcijske izdelke iz frotir tkanine smo pristopili še k iskanju kapacitet za konfekcijo. Razvili smo sodelovanje s področjem, kjer je še vedno višek delovne sile, ki odgovarja tej proizvodnji. K sodelovanju smo pristopili tako z družbenim sektorjem, enako pa tudi z malim gospodarstvom. Danes to sodelovanje pokriva tretjino potreb TOZD po teh artiklih. Z razširitvijo asortimana na vezenje je prišlo do sodelovanja z zunanjim partnerjem, ki nam pokriva te potrebe v celoti.

in strokovne službe.

Storitveno dejavnost TOZD zunanjim smo širili na področju oplemenitenja preje ter tkanin, posebno opazno je delo na apretiranju tkanin v novem oddelku metraže, kjer je količina apretiranih tkanin izredno napredovala in smo s tem sodelovanjem oddelek zaposlili v polni dve izmeni že v drugem letu po izgradnji obrata.

TOZD SVILA

Obdobje zadnjih 5 let — to je od leta 1978 do 1982 lahko označimo kot zelo pomembno za nadaljnji razvoj TOZD Svila. V tem času je dokončno zgrajen objekt in s tem zaključena investicijska naložba 36,5 milijona din, od tega 31 milj. zgradba in 5,5 milj. oprema, kar je prav gotovo velik delovni uspeh za majhen kolektiv s 70 zaposlenimi.

V ta objekt so se preselili vsi proizvodni obrati: tkalnica, snovalnica, prebijalnica žakardskih kart, konfekcija, skladišče gotovih izdelkov, skladišče surovin, vzorčna soba, vzorčni oddelek in vsi nujni prostori za strokovne službe. S tem smo dobili vse pogoje za razširitev in modernizacijo strojnega parka, kvalitetnejšo proizvodnjo, uvajanje nove tehnologije in vsekakor boljši delovni pogoji. Razširjen je bil asortiman artiklov, s katerimi so se lažje prebrodila krizna obdobja v prodaji, predvsem pa omilila mrtva poletna sezona, ki je za TOZD Svila v preteklih letih bila prisotna in se negativno odražala pri samem uspehu poslovanja. Strojni park se je povečal in izboljšal, planirajo pa se še nove nujne investicije, tako v tkalnici, snovalnici (snovalo) in konfekciji, ki jih v preteklih letih zaradi pomanjkanja prostora ni bilo možno realizirati.

V tem času je ponovno prišlo do sodelovanja s Plavo laguno Poreč. TOZD Svila se je s tem rešila problema deviz, ki jih nujno potrebuje za nabavo surovin.

Za proizvodnjo je značilen poudarek na modnih prodajnih artiklih, ki zahtevajo svoje specifičnosti, kot so vzorčenje, pestrost, kratke metraže in različni materiali raznih števil deniaž (poliester, bombaž, poliakril, čista svila in razne efektne preje).

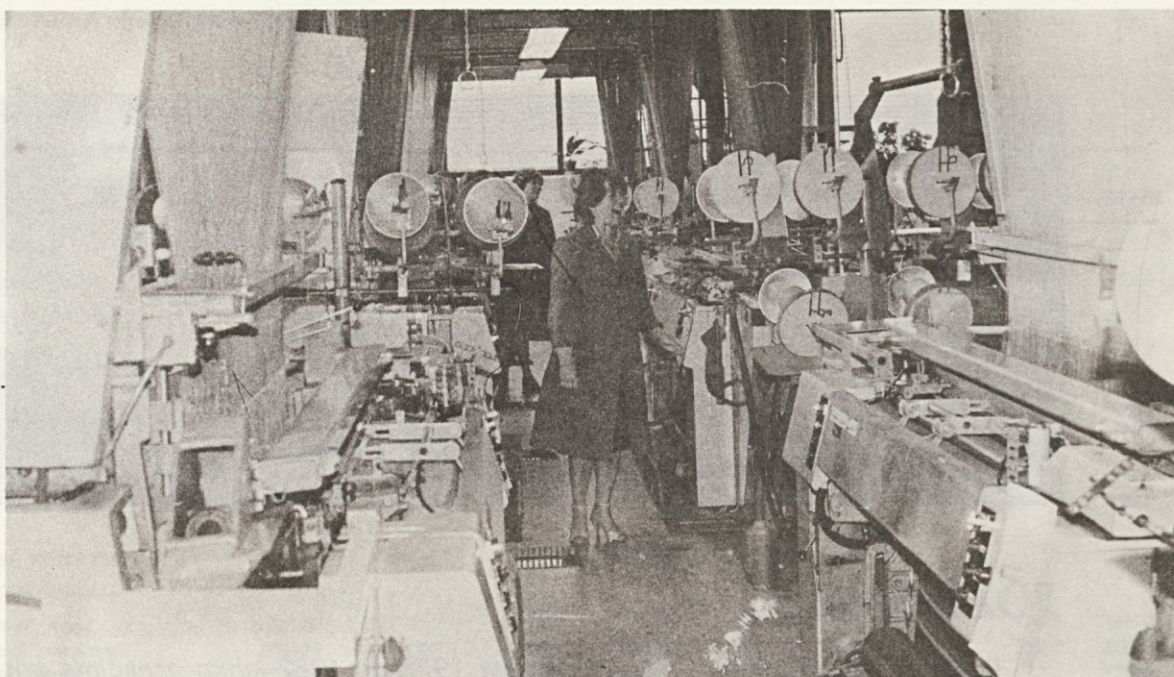
Uvedena je nova tehnologija pogrebne opreme, ki se izdeluje za podjetje Menina.

TOZD Svila se je uspešno vključila v izvoz, tako na klirinško kot na konvertibilno področje.

Poslovanje TOZD Svila je razvidno iz priložene tabele.

REALIZACIJA PROIZVODNJE TOZD SVILA

LETO	TKALNICA						KONFEKCIJA			CELOTNI PRIHODEK		
	plan m2	realiz. m2	index	plan votkov	realiz. votkov	index	konfekcijskih enot plan	realiz.	index	plan	realiz.	index
1978	84.526	91.855	109 %	320.270	347.042	108 %	667.500	618.243	93 %	36.472.041	39.961.825	109 %
1979	85.491	100.202	117 %	321.642	347.308	108 %	634.200	792.282	125 %	44.147.496	46.109.112	104 %
1980	98.844	120.118	122 %	279.997	291.784	104 %	724.000	849.673	117 %	60.635.691	66.849.497	110 %
1981	197.229	236.292	120 %	401.066	413.549	103 %	802.000	937.283	117 %	69.525.524	85.629.626	123 %
1982	217.728	234.070	108 %	399.962	407.219	102 %	829.700	1.030.081	124 %	95.690.360	144.016.390	151 %

TOZD Svila v sestavi: tkalnica,

Leto 1978

Nova moda ozkih kravt je preplavila svet. Povpraševanje po teh je veliko. Pomanjkljiv strojni park ni v stanju stkat dovolj tkanine. Zaradi majhnih kapacitet konfekcije se pospeši izdelava dela na domu. Delovni pogoji postajajo težki, strojnega parka zaradi prostorske stiske ni mogoče povečevati. Poslovanje postaja vse bolj odvisno od uvoza kravtne tkanine, za kar primanjkuje deviznih sredstev.

V mesecu septembru se beleži pomembna odločitev: delavski svet temeljne organizacije potrdi načrte za novogradnjo hale TOZD.

Obstoječim 6-im brezčolničnim statvam in 6-im zastarelim čolničnim statvam se pridruži naročilo za dve statvi SACM in 6 žakardov 1200-ti ter en dvojni žakard.

Zaradi pomanjkanja tkanine se najde izhod v sodelovanju s tovarno SUKNO Zapuže. Asortiman artiklov vsebuje predvsem kravate, zato je prodaja sezonska z dokaj dolgo mrtvo sezono v poletnih mesecih.

V tem letu se beleži velik izostanek delavcev zaradi bolezni.

Konfekcija dobi nov šivalni stroj NECHI – Bagat in krojilno mizo GOSTOL.

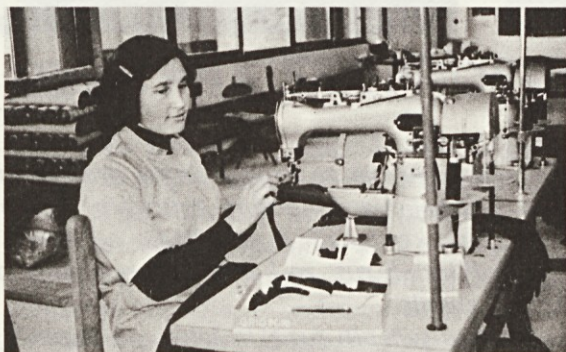
Leto 1979

Prostorska stiska postaja nevzdržna. Proizvodnja se v okviru možnosti prilagaja zahtevam tržišča. Spomladi se sklene poslovno sodelovanje z Menino, za katero se prične izdelovati pogrebna oprema. Izdelani so prvi modeli – uvaja se nova metodologija. Od sodelovanja z Menino si obetamo enakomernejšo proizvodnjo s ciljem, odpraviti poletno mrtvo sezono, ki je bila v tem letu še posebno izrazita.

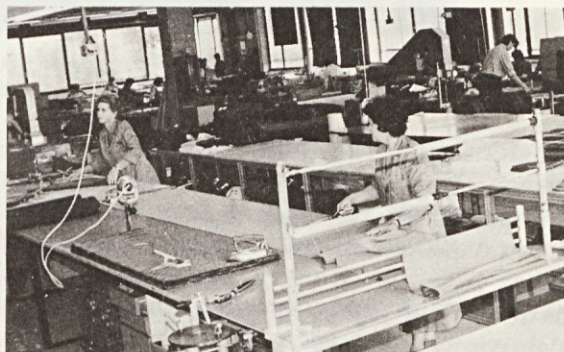
Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev za nabavo osnovnih surovin, rezervnih delov in repromateriala se obnovi sodelovanje s PLAVO LAGUNO Poreč, ki za nas prične s konfekcioniranjem kravat.

Nabavljeni sta novi brezčolnični statvi in 7 žakardov, ki pa jih zaradi pomanjkanja prostorov ni mogoče montirati.

Za konfekcijo sta nabavljena 2 šivalna stroja Dürkop.

konfekcija

in krojilnica,

Leto 1980

To leto je za temeljno organizacijo še posebno pomembno. Dograjena je bila nova zgradba, v katero se je preselila celotna temeljna organizacija. Selitev se je pričela 15. februarja z demontažo strojev v tkalnici ter montažo teh v novih prostorih. Izdelati je bilo potrebno vsa galiranja, kar je bilo posebno dolgotrajno in zamudno delo. Montaža v tkalnici je bila gotova septembra, ko je stekla zadnja, 13. statev.

Konfekcija se je preselila v nove prostore meseca marca. Istočasno so se preselili tudi vsa skladišča. V skladišču gotovih izdelkov je bil montiran nov regal za kravate po zamislih domačih strokovnih delavcev.

Poslovanje v TOZD v tem letu poteka v razmerah novih zaostrenih gospodarskih pogojev. Vsled selitve je bil velik izpad proizvodnje, ki je bil najbolj občuten v tkalnici svile. Težave so se pojavljale tudi pri uvozu repromateriala, predvsem kravatne tkanine, zato je poslovanje s poslovnim partnerjem PLAVO LAGUNO iz Poreča, ki je v tem letu v celoti steklo, zelo dobrodošlo, saj se je s tem sodelovanjem TOZD SVILA devizno osamosvojila.

V proizvodnji se izdeluje nov program artiklov, kot so ženske naglavne rute volnenega tipa, ki so bile na tržišču dobro sprejete. Z dobrim plasmajem tega artikla in kravat je bil dosežen velik promet in celoten prihodek povečan za 44 %.

Leto 1981

Značilnost poslovanja temeljne organizacije v tem letu je splošna kriza pri prodaji kravat, ki je posledica nekajletne splošne krize v svetu. To pa so spremljale še težave pri doseganju ustreznih prodajnih cen.

Začela se je zmanjševati proizvodnja kravatne tkanine in se delno preusmerila v izdelavo ženskih naglavnih rut in šalov volnenega otipa in svilenih šalov ter rutic. Proizvodnja teh se je povečala pri šalih za 114 %, pri rutah za 218 %. Vsled omenjene situacije poslovanje temeljne organizacije v 9 mesecih ni bilo zadovoljivo. Z uspelim asortimanom in vsestranskimi napor tako TOZD kot prodajne službe pa je v zadnjih 4 mesecih bilo realiziranega kar 55 % celotnega letnega prometa in s tem uspešno zaključeno poslovno leto.

pa še lična vzorčna soba.

Arhivski posnetki iz leta 1963

Leto 1982

V proizvodnji so še naprej prisotna preizadevanja za preusmeritev proizvodnega programa. Uvajajo se še novi artikli s hitrim prilagajanjem modnim tokovom. To in različni surovinski sestavi tkanin otežujejo delo v tkalnici, konfekciji in vzorčnem oddelku.

Montiran je dvojni žakard za izdelavo folklornih rut, za kar je bilo potrebno predvsem na področju vzorčenja maksimalno strokovno znanje.

Vse večji del proizvodnje poteka na izdelavi svilenih rutic in šalov, po katerih je vedno večje povpraševanje tako na domačem, kot tujem konvertabilnem tržišču. Odprla so se vrata za plasman teh artiklov kot tudi kravat na Finsko. Prvi izvoz je realiziran in perspektive so vse večje.

Že nekaj letna kooperacija z Menino poteka ustaljeno v obojestransko zadovoljstvo.

Poslovno sodelovanje se je poleg že omenjenih razširilo tudi na nekatere druge, kar se pozitivno odraža na samem uspehu poslovanja.

Konfekcija se obogati s šivalnim strojem UNION SPECIAL – OVERLOG.

POVPREČNI MESEČNI OSEBNI DOHODEK NA ZAPOSLENEGA (v s. din do leta 1965) ZA DO

1952	7.773.—	1973	2.035,00	1980	7.979,00
1958	10.796.—	1978	5.402,00	1981	11.031,00
1963	35.078.—	1979	6.746,00	1982	14.639,00
1968	902,92				

CELOTNI PRIHODEK PO LETIH

1953	920.000	1978	321,647.355
1958	6,160.000	1979	395,207.656
1963	14,800.000	1980	522,934.789
1968	32,600.000	1981	738,831.583
1973	108,670.000	1982	1.010,219.138

VREDNOST OSNOVNIH SREDSTEV PO LETIH

1953	863.510	1978	189,519.230
1958	2,260.580	1979	254,102.272
1963	6,470.190	1980	364,017.476
1968	15,347.000	1981	580,304.274
1973	66,787.900	1982	865,116.739

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Dela delavcev v skupnih in strokovnih službah ne moremo meriti v fizičnih enotah, v komadih popisane papirja, izdanih računih in podobnih aktivnostih, lahko ga le ocenjujemo skozi rezultate poslovanja TOZD in DO kot celote. Mnogo manj kot v proizvodnji je tudi prelomnih dogodkov in trenutkov, ki bi v življenju skupnih in strokovnih služb pomenili nekaj bistveno več in novo, čeprav se tudi to sem in tja dogodi. V nečem pa je zadnje petletno obdobje le prelomnica življenja in dela velikokrat grajane, pa vendar nujno potrebne režije, dozorelo je spoznanje o nujnosti povečevanja produktivnosti in učinkovitosti dela, tako v proizvodnji kot v režiji. Zaposlovanje režije je bilo omejeno na najbolj nujno potrebno, vendar ob skrbi za boljšo kvaliteto in kadrovsko strukturo kadra.

V letu 1980 je ob izgradnji novih proizvodnih prostorov Svile zraslo novo upravno poslopje z obratom družbene prehrane. Nova upravna stavba je vsekakor pomenila razbremenitev delavcev skupnih in strokovnih služb, saj je v stari upravi delo že potekalo v skoraj nemogočih delovnih pogojih. Celotna investicija v vrednosti 24,651,675.— din ni sicer dala večje proizvodnje, v sodobno urejenih pisarnah pa je bil sigurno rešen problem dela režijskih in strokovnih delavcev za vrsto let.

Obrat družbene prehrane primeren tudi za razstave

V naši trgovini

Stara menza ob kotlovnici se je z dograditvijo nove menze poslovila od vsakodnevnega živčava, vonjav po hrani in pogosti kritiki o slabi kvaliteti in neprimerni postrežbi ob malici.

Obrat družbene prehrane s 120 sedeži je bil v projektu zamišljen kot delilnica hrane z možnostjo priprave cca 150 hladnih prigrizkov. Velikost nove menze s samopostrežnim načinom delitve malic še vedno ne omogoča delitve malice za celoten kolektiv ob enem terminu, še vedno se vrstijo posamezne delovne enote ena za drugo, vendar se je z zaposlitvijo strokovno usposobljenega kadra dvignila tako kvaliteta kakor tudi posrežba. Po dolgih letih

Na enem od vsakoletnih srečanj upokojencev

pripomb so te naenkrat utihnile. Postopoma se zmanjšuje število toplih obrokov, ki so jih pripravljali v zunanjih kuhinjah v Kamniku oz. Domžalah, vse več ljudi se odloča za kvalitetne, doma pripravljene hladne obroke. Tako se v zadnjem obdobju od ene polovice pa vse do dveh tretjin malic pripravi doma in le za preostanek organizira delitev.

Večji požar 20. decembra 1979 in sanacija proizvodnje v prvi polovici leta 1980 je pred strokovni kader TOZD Frotir in delavce DSSS postavil nove zahteve in tudi kvaliteto: čim hitreje je bilo potrebno organizirati proizvodnjo na nepoškodovanih statvah, prilagoditi proizvodnjo in prodajo danim možnostim, čim hitreje preskrbeti rezervne dele domačih proizvajalcev in iz uvoza. Z mislijo, da bi v tistih večernih urah 20. decembra lahko izgubili delo, bili ob srce proizvodnje frotirja, je bilo v kolektivu čutiti pripravljenost, delati več in bolje, za sanacijo požara so bile izvršene številne udarniške ure, zavarovanje požara in izpada dohodka je omogočilo obnovitev pogorelih stavb in kljub težavnim razmeram doseči lepe rezultate poslovanja.

Večji pomen po tem obdobju dobi tudi protipožarna varnost, temeljita analiza požara omogoči novo kvaliteto, posodobitev in opremljenost s protipožarnimi sredstvi. K drugačnemu pristopu k protipožarni zaščiti in vprašanjih varstva pri delu je svoj delež prispevala tudi zasedba oddelka za varstvo pri delu s za to usposobljenim strokovnim kadrom.

V ustavi zapisana in samoupravnem delovanju zagotovljena pravica delavcev, da razpolagajo z dohodkom in ga delijo v skladu z doseženimi rezultati dela je po 30 letih samo-

Na mladih je bodočnost

upravnega delovanja prišla do vsakega delavca. Zlasti pa močno prisotna, če gre ob tem za delitev sredstev za osebne dohodke in ti glede na dosežene rezultate poslovanja in družbene razmere niso urejeni tako, da bi omogočali primerno življenje in zagotavljali občutek sorazmernosti po vloženem delu. Ti vzroki so 1981 povzročili v šivalnici prekinitev dela, ki bi se ji lahko izognili z večjim poslušom za pripombe delavcev, z hitrejšim reševanjem nakazanih problemov, večjo aktivnostjo v samoupravnih organih. Prekinitev dela je trpko odjeknila tako v kolektivu, kakor tudi v širši družbeni okolici, pomenila pa je nato večjo aktivnost na vseh področjih strokovnega in političnega delovanja, delitve dohodka ter sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. S spremembo delitve osebnih dohodkov je bilo zmanjšano razmerje med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom, sprejeta nova določila pravičnejšega nagrajevanja po delu in rezultatih dela z dopolnitvijo sistema nagrajevanja neposredne izvajalčeve učinkovitosti, uveden je bil poseben dodatek zaradi padanja delovnega tempa.

V vrtcu „Svilanit“

Živa vez med šolo in proizvodnjo — šolarji iz Mekinj

V novi vlogi in pomenu se pojavlja sindikalna in druge družbenopolitične organizacije, vse bolj prevladuje spoznanje, da v Zakonu o združenem delu zapisana načela o vlogi in pomenu sindikata v TOZD niso samo črka na papirju, temveč pravica in dolžnost te organizacije biti in živeti med delavci. Še vedno se sicer večji del aktivnosti odvija pri Predsedstvu

Volimo

Počitniški dom na Rabu

konference OOS, vse bolj pa postaja prisotno spoznanje, da sindikat in druge DPO morajo biti prisotne med ljudmi in spremljati življenje okoli sebe.

Spremenjene gospodarske razmere v letu 1982 pred ZK in sindikat ter strokovne delavce postavijo nove probleme, ko ni mogoče več čakati na jutrišnji dan in čakati na njegove posledice, bilo je potrebno storiti korak pred tem in se pripraviti na otežene pogoje gospodarjenja. OO ZK so bile pobudnik izdelave akcijskih programov in aktivnosti v razmerah oteženega poslovanja, strokovno pripravljeni programi z določenimi nosilci nalog in roki njihove realizacije omogočajo hitro prilagajanje nastalim razmeram in doseganje dobrih poslovnih rezultatov.

Kljub takšnemu vključevanju sindikata v celovitejše življenje kolektiva pa sindikat s svojo aktivnostjo pospešuje športne in kulturne aktivnosti članov kolektiva. Cela vrsta športnih aktivnosti, ki v času letne oz. zimske sezone, posebno pa še pred vsakoletnim tovarniškim praznikom burijo športne duhove po svoje tudi le prispevajo k boljšim delovnim rezultatom in medsebojnim odnosom. Interes za posamezne kulturne prireditve je sicer različen, že nekaj let trajajoča praksa organiziranja raznih kulturnih prireditev in likovnih raz-

Rekreacija — za zdrav duh v zdravem telesu

stav v obratu družbene prehrane ob večjih kulturnih, državnih in tovarniškem prazniku pa vnašajo med delavce nove vrednote.

Po daljšem odmoru se v življenje v kolektivu vključuje tudi mladinska organizacija, povečana pa je tudi aktivnost DITT s prirejanjem strokovnih posvetovanj in strokovnih ekskurzij. Dane možnosti v novi upravni zgradbi ter naraščajoče zahteve po točnih in hitro dostopnih informacijah ter po kadrovskih in investicijskih pripravah v letu 1982 pripeljejo do kadrovske okrepitve računskega centra —v oktobru je po dveh letih čakanja le dobavljen nov računalnik Iskra Delta. Leta 1971 nabavljeni računalnik Philips zaradi tehnološke zastarelosti in utrujenosti le s težavo premaguje zahteve obdelav, del računalniških obdelav poteka na Utokovem in nato KIK-ovem računalniku Univac. Številčnejša in kvalitetnejša zasedba kadra v računskem centru in nov računalnik ter s terminalsko povezavo uporabnikov z računalnikom naj bi v prihodnjem obdobju zagotovili točne in hitre informacije za poslovne odločitve.

Za tekmovanje

in večjo požarno varnost

Jubilejna 35-letnica se zaključuje, v težjih pogojih gospodarjenja pridobljenimi objekti, z otvoritvijo skladišča surovin in doma CZ in požarne varnosti. Sicer skromne investicije naj bi omogočale racionalnejše skladiščenje surovin v kasnejših obdobjih, dom CZ in požarne varnosti pa vsaj minimalne pogoje dela tistim našim sodelavcem, ki jih močno potrebujemo v času elementarnih nesreč in izjemnih razmer ter v slučaju požara.

Skrb za današnji in jutrišnji dan velikokrat ni izražena v velikih rečeh, pogosto o velikih dejanjih določajo malenkosti. Več kot 20-letno izhajanje tovarniškega glasila pomeni vez med člani kolektiva in delovno organizacijo, ob prebiranju člankov spremljajo dogajanje v svoji tovarni naši upokojenci. Šest številčk Kamniškega tekstilca, okoli 50 številčk Informatorja letno v informiranju delavcev le pomeni neko večjo kvaliteto, pomeni mnogim več kot priti in oditi z dela, pomeni vez z življenjem in delom v tovarni.

Dobro obiskana koč na Veliki planini, počitniški dom na Rabu, hišice v Novigradu, 12 avtomobilskih prikolic v zdraviliščih in ob morju, glasba in telovadba ob delu za delavke ob šivalnih strojih, vrsta že napisanih ali le včasih izrečenih drobnarij naj bi bile tisto, da delavec ni samo delavec, temveč človek, da za nas ni bil samo včerajšnji in da je današnji dan, pred nami mora biti še vrsta dni, vrednih človeka.

Jubilejna številka Kamniškega tekstilca št. 7—8 je izšla ob 35-letnici delovne organizacije SVILANIT Kamnik v 1100 izvodih.

Glasilo urejuje uredniški odbor: Anton Jerman, Bogo Wiegele, Zdenka Bricelj, Adi Kužnik, Joži Lanišek-Golob.

Odgovorni urednik: Wiegele Bogo

Tisk: Tiskarna mestni muzej Idrija

NAŠI IZDELKI – DOMA

Na začetku svojega obstoja je moral SVILANIT prodati za 62.000.000 starih dinarjev izdelkov. Leta 1962 je bila dosežena prva milijarda bruto prometa. Ob 25. letu obstoja podjetja je bilo treba prodati za 20 milijard starih dinarjev blaga, medtem ko bo po predvidevanjih, ob 35-letnici SVILANITA z našal promet preko 100 starih milijard din.

Vse proizvedeno blago je treba prodati bodisi doma ali pa v tujino. Kot je znano, Svilanit prav na področju prodaje v preteklosti ni imel vedno srečne roke, kar je svoje čase pripeljalo podjetje v take težave, da je bila uvedena prisilna uprava.

Danes pokriva SVILANIT s svojimi izdelki celotno jugoslovansko tržišče in prodajna služba obdeluje ta teritorij s šestimi zastopniki. Že leta 1963 je bila organizirana služba analize trga, ki se je pozneje presnovala v marketing in katere naloga je, da sproti analizira in usmerja prodajne tokove in s tem zagotavlja čimboljši proizvodni uspeh.

Z leti se je naš proizvodni asortiman spreminjal. Spremljali smo svetovne modne tendence v frotirju in kravatah, hkrati pa tudi upoštevali želje jugoslovanskega potrošnika. Naše

Našim izdelkom najvišje priznanje – Ljubljanski zmaj

kolekcije z uspehom prikazujemo na sejmi in modnih revijah, kjer smo prejeli že več priznanj. Predvsem z našim valk programom, smo pri potrošnikih doživeli velik uspeh. Sedaj ga prodamo letno že preko 1 milijon komadov v najrazličnejših dimenzijah.

Delovna organizacija se tudi udeležuje vseh specializiranih sejmov, kot so sejem MODE v Ljubljani, sejem MODA V SVETU v Beogradu, Mednarodne zagrebške sejemske prireditve, dalje sejmi v Sarajevu. Ker so jugoslovanski hoteli največji kupci frotirja, smo z njimi v najtesnejših stikih. S temi se srečuje SVILANIT vsako leto na posebnih sestankih. Enako so organizirani tudi stiki z zdravstvenimi ustanovami.

NA TUJEM

Letos beležimo že triindvajseto leto kar se Svilanitovi izdelki pojavljajo na tujih trgih. Od skromnih začetkov v letu 1961 bomo letos izvozili kar 236 krat več. Kljub tako velikemu porastu izvoza pa se soočamo s problematiko pomanjkanja deviz, kakršne nismo poznali v vseh 35 letih razvoja. Zlasti v zadnjih petih letih so se pogoji gospodarjenja tako

spreminjali, da smo bili vsako leto priče drugačnim elementom, ki so vplivali na naše poslovno obnašanje. Zaradi nekaterih nenadnih sprememb smo se pogosto morali prilagoditi nastalim situacijam celo sredi poslovnega leta. Nejasna situacija glede ustrezne zakonodaje pa v zadnjem petletnem obdobju močno otežuje, če ne še celo onemogoča planiranje.

Delež deviz, s katerim lahko razpolaga delovna organizacija, se iz leta v leto zmanjšuje tako, da je vrednost letnega izvoza, ki je neposredno podrejena potrebam po uvozu in deležu razpoložljivih deviz, vedno višja. Zaradi skokovite domače inflacije in zaradi zaostajanja tečaja dinarja za njegovo relano vrednostjo, postaja izvoz tudi dohodkovno vse manj zanimiv. Kako se lahko ob zaključku Svilanitovega petintridesetletnega obdobja s ponosom ozremo na prehojeno pot, polno napredka in vedno boljših rezultatov na področju izvoza, tako nas žal sedanja situacija ne navdaja z optimizmom. Prihodnost bo vsekakor težavna in prva naloga izvoza bo slej ko prej pridobivanje deviz, ki bodo omogočile nemoteno prekrbo z reprodukcijskimi materiali.

Poslovni pogovor s predstavniki „Egerie“

Doslej se je ime Svilanita pojavljalo predvsem v deželah zahodne Evrope, ter nekaterih deželah v razvoju. Poslovne stike smo vzdrževali v sodelovanju z zunanjetrgovinskimi delovnimi organizacijami kot so Unitex in Jugotekstil—impex iz Ljubljane, Centrotexil iz Beograda, ter še nekatere druge.

Ta tržišča, zlasti še zahodno evropska smo vedno cenili kot zanesljiva in stabilna. Stike z njimi smo vzdrževali ter širili relativno lahko in poceni. Poslovne navade naših dosedanjih kupcev so bile vedno uglajene tako, da je sodelovanje potekalo brez zapletov.

V kolikor nas bodo v prihodnosti razmere prisilile bistveno povečati izvoz in razširiti našo dejavnost na nova in neznana tržišča pa bo tak izvoz postal še dražji, bolj zapleten, predvsem pa povezan z večjimi tveganji.

VREDNOST IZVOZA PO LETIH OD L. 1981 do 1983

1961	18.084	1969	546.851	1977	2,167.125
1962	54.599	1970	683.510	1978	2,310.824
1963	103.804	1971	663.429	1979	2.314.652
1964	184.000	1972	777.803	1980	2.522.971
1965	211.758	1973	1,018.579	1981	2,826.080
1966	344.618	1974	1,244.192	1982	3,574.822
1967	298.628	1975	1,717.490	1983	4.270.605
1968	447.693	1976	1,705.672		(plan)

S svojim letnim planom načrtuje delovna organizacija SVILANIT v letu 1983 naslednje dosežke:

S skupaj 793 zaposlenimi delavci bodo
v TOZD FROTIR proizvedli 4,479.000 m² frotir tkanine, iz te bo izdelanih 6.262.000 brisač, 215.000 plaščev in 389.000 drobnih izdelkov in garnitur;

v TOZD SVILA pa bodo natkali 157.000 m² svilenih tkanin, sknfekcionirali 423.000 kravat, 71.500 šalov in 91.000 rut ter 10.000 pogrebnih garnitur.

S še boljšo in smotrno organizacijo dela, nadaljnim uvajanjem kvalitetnejše proizvodnje in asortimana, velikim varčevanjem z energijo in materiali, z velikim osebnim zalaganjem vseh sodelavcev se bodo povečali tudi produktivnost, gospodarnost in donosnost celotnega poslovanja, kar naj bi zagotovilo, da doseže DO SVILANIT v letu 1983:

Celotnega prihodka	1,175.068.000 din
Dohodka	508.605.000 din
Čistega dohodka	332.306.000 din
Družbenega proizvoda	559.865.000 din
Akumulacije	95.845.000 din
Dohodka na zaposlenega	641.000 din
Čistega dohodka na zaposl.	419.000 din
Družbenega proizvoda na zaposl.	705.698 din

Da bi bila proizvodnja zadovoljivo založena s potrebnimi uvoznimi surovinami, prejo in barvami, kakor tudi z rezervnimi deli in najnujnejšo opremo, naj bi letošnji izvoz znašal 4,2 milijona dolarjev ali skoraj četrtino (23 %) celotne realizacije. Tako visok izvoz bo spričo majhnega deleža ustvarjenih deviz, ki ostane delovni organizaciji za lastne potrebe, nujen, čeprav bo to ob slabših cenah na zunanjih konvertibilnih trgih pomenilo znatno zmanjšanje celotnega prihodka in s tem tudi akumulacije.

Sredstva za osebne dohodke naj bi porasla skladno z družbenim dogovorom skupno za 8 %.

Sistem nagrajevanja, temelječ na delovnem prispevku delavca, na količini in kakovosti dela ob upoštevanju obsega in zahtevnosti dela naj bi letos z dopolnitvami razvida del in nalog ažurirali in še izpopolnili.

Kljub težavam današnjega splošnega gospodarskega stanja nam polletni rezultati kažejo, da smo letošnje zahtevne naloge v glavnem, ne samo dosegli, ampak tudi presegli, kar upamo, da nam bo sicer ob velikih naporih uspelo tudi v celem letu.

GORENJSKA PREDILNICA Škofja Loka n.sol.o.
Kidričeva cesta 75 64220 Škofja Loka

Škofja Loka

PROIZVAJA IN PRIPOROČA
TEKSTILNI INDUSTRIJI:

- volnene, sintetične in mešane česane preje, visokokvalitetno OE bombažno prejo ter nylon preje,
 - jersey pletenine za konfekcije.
- TRGOVINI IN POTROŠNIKOM:**
- modne pletenine „LOKA-JERSEY“ iz sintetike in mešanic za vse letne čase in prilike,
 - prejo za ročno pletenje „LOKA“ v modnih barvah, izdelano iz čiste volne ali v mešanicah.

KUPUJTE KVALITETNE IZDELKE GORENJSKE PREDILNICE!

UNITEX - LJUBLJANA

Delovna organizacija „UNITEX“ zunanja trgovina p.o.
Ljubljana, Titova 81, opravlja naslednje posle:

POSLOVNO ZDRUŽENJE
TEKSTILNE INDUSTRIJE
L J U B L J A N A
TEMELJNA ORGANIZACIJA
ZDRUŽENEGA DELA

- izvoz: vseh vrst tkanin, usnjenih in krznenih izdelkov, pletenin in konfekcije,
- uvoz: surovin, reprodukcijskega materiala, strojne opreme, utenzilije in nadomestnih delov ter barv in kemikalij,
- posredovanje v zunanji trgovini,
- notranja trgovina na debelo.

JUGOTEKSTIL

JUGOTEKSTIL IMPEX LJUBLJANA Titova 1—3

Telefon: 23-942 do 23-949
Telegram: Slovtext, Ljubljana
Telex: 31393 YU JTX Lj
POB: 237 A

Predstavništva:

11000 Beograd, Topličin venac 3/I, tel. 623-790
41000 Zagreb, Savska 41/IX, tel. 511-607
51000 Rijeka, Dositej Obradovića 14/II tel. 22-015
71000 Sarajevo, Boriše Kovačevića 14/II, tel. 37-686
91000 Skopje, Gradski zid blok V, tel. 21-215
Praga, CSR, Nairobi, Kenija

Dejavnost:

- I: Izvozno — uvozni posli v tekstilni industriji, posebno za: tekstilne surovine, polproizvode, finalne proizvode, barve, laki, kemikalije, kavčuk usnje in usnjeni izdelki, papir in papirna konfekcija, medicinski in farmacevtski proizvodi ter medicinski instrumenti, oprema za rudarstvo in gradbeništvo, strojno, železno in drugo industrijo.
- II: Posredovanje v zunanjetrgovinskem prometu
- III: Zastopstvo inozemskih firm
- IV: Trgovina na veliko z neprehrambenimi proizvodi

jadran, export import n.sol.o. sežana

- IZVOZ
- UVOZ
- ZASTOPANJE TUJIH FIRM

tozd zunanja trgovina sežana n.sub.o.
66210 sežana — jugoslavija
partizanska c. 69, p. p. 5
h. c.: (067) 73-841
telex: 34135, 34281
telegram: jadran sežana

spp graditelj

SGP GRADITELJ p.o.
sozd IMOS o. sol. o.
61 240 Kamnik SRS
Maistrova 7, telefon
061 — 831 237, 831 228
žiro račun SDK Kamnik
50140 — 601 — 32239

IMOS

PREDILNICA LITIJA

Pošta in železniška postaja:
61270 LITIJA — Tel. n. c. 88-411
p.o.

PREDILNICA LITIJA v Litiji proizvaja kvalitetno bombažno kardirano in česano prejo, ter prejo iz sintetičnih in viskoznih vlaken.

Svoje izdelke priporoča kupcem!

